

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 10 k.
Negyedévre ..... 4 ..
Helyben háshoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnp. után napok kivételével,

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 191. szám.

Nagy-Várad.

Szerda, 1913. augusztus 20.

Lelket a világba!

Mesés, csodás világ!

Micsoda mélységek, micsoda ma-
gasságok felett lett ur az Ember!?

Nem riaszt ma a természet titkai-
nak mélysége, a mélységek sötét-
sége. Az ész kis mécsese mind mé-
lyebbe ereszkedik a természet rej-
telmeiben s az ignoramus fogy, az
ignorabimus szinte nevetséges lett a
tudós előtt. A természet mélységei-
ből nem ijesztő mesék denevér raja
csapong ma fel, hanem bányák let-
tek a mélységek, melyekből a be-
furakodott Ember kincseket hoz fel,
közkinceseket.

Nem elérhetlen ma semmi ma-
gasság. Ahol a sas is fáradtan libeg
s honnan visszavágyik már a földre,
ott kattog a mótör! 3000,5000 méter
szédületes magasság ma a világ-
rekord s a szó szoros értelmében a
felhők lettek lába zsámolyává a
diadalmas Embernek.

Nincs akadály, mely megállit-
hatna az előrehaladásban. Ha hegy
óriás áll utunkban, meg nem állít,
visszaparancsolni nem tud, csak egy
uj alagutat jelent az egész. És ha
két világrészt forraszt és két világ-
tenger gátját is képezi egy hegy-
láncnak, hát az ember erősebb, mint
két világrész kapcsa, hatalmasabb,
mint két világ oceán, mert áttöri a
gátat s diadalmas hajóin pár hét
mulva átvonul a Panama-csatornán,
tengerek vízváltóján, világ részek
széttépett kapcsán keresztül.

A természettudomány- a Simplon-
a Panama-csatorna- az aeroplán!
Micsoda kincsek, micsoda gyönyör-
rűségek azon a kereten, melyben
bemutatja képét az Ember!

Micsoda érték lehet maga az em-

ber, ha már a kerete ily kincset
érő!?

Az Ember!

Szegény feldult világ!

Hová lettek mélységeid és ma-
gasságaid?

Mi van a föld mélyében, hová
lehatolt az Ember a tudás világá-
nál? Kő és érc. Drága kő vagy
drága érc ahogy én értékelem s
mikor felbányászom a nap világra,
Istenséget csinállok belőle s leboru-
lok sárgás csillogása előtt, én az
Ember. Leszálok, szinny a pokol
tornácáig, megküzdök is alvilág
rémeivel, ha kell, egy marék ércért,
kőért s ha megszereztem, ki vagyok
fizetve, elértem céloim, ha nem ele-
get kaptam, akkor ordítok, harag-
szom, sztrájkolok, vadállattá leszek,
én az Ember, a kincs rabszolgája!

Hol vannak a lélek mélységei-
nek drágaságai!? A tiszta érzés
drága gyöngyei!? Nézzék végig
irodalmunkat. Felváltottuk apró
pénzre ezt is, tömeg gyártás alap-
ján áll szini irodalmunk és a biz-
tos garas alapján egész szépirodal-
munk. Az érzést pedig pótoljuk —
hussal.

Felületes lett az ember szive.
Nagy ideális érzések nem heytik.
Üres szív, üres lelki világ. Erzés
helyett — mámor.

Hová lettek magasságaink!?

Hová lettek az égbe szökkenő
magasztos gondolatok, melyek szá-
zadokra alapozták meg a lélek ki-
művelődését, az Ember emberebbé
létét. Hol vannak a Rákóczyak,
Deákok? Hol egy Arany János,
vagy csak Reviczky is! Hol vannak
az eszmékért élő és halni tudó haza-
fiak, hol az a felbuzdulás, mely
szentté vagy nagygyá tudott tenni

egyszerű embereket is? A magas-
ság helyett a cimkorság, a vagyon-
halmozás, a vágyak netovábbja s
a lélek szabad röpte helyett a szak-
szervezetek érdeke és a „mi tudó-
sok“ durva dogmatizmusa bunkózza
le a gondolkodni merőt.

A Jog és igazság hová tűnt? Si
fractus illabatur orbis impavidum
ferient ruinae volt a régi jelszó, ma
egy egész európai koncert meghaj-
lik — bár részletekben — a bevég-
zett tények aljas jogcime előtt.

Minden értékünket a keretre ad-
tuk, a külsőségre, az anyagi sike-
rekre, és elértéktelenedtünk mi, a
kép.

Itt volna az ideje az új alkotá-
sokba belé vinni a régi lelket. Az
elpogányosodott magyarok közé a
szent István hitét. Tartalom kell az
életbe és az emberi mélységek és
magasságok kutatása teszi értékessé,
tartalmassá — nem a világot, hanem
az embert.

Szent István napján ne csak a
világunkat nézzük körül, hanem
magunkat is. Nagy érzések, nagy
célok, nagy jellemek nélkül folyó
napjainkat.

Nagy, szent királyunk! A te né-
ped soha sem volt kapzsi, lovagias
nemzetnek ismerték az idegenek is,
a te néped soha sem volt rabszolga,
hisz százszor halt vértanui halált
szabadságáért s bármikor kész volt
áldozni vért, vagyont nemes ideá-
lokért, „Vitam et sanguinem“! De
idegenek jöttek a Te öröködbe Uram,
uj tanításokat hallgattunk és elfelej-
tettünk magyarul gondolkodni, új
világot alkottak és ebben elfelejtet-
tünk magyarul érezni, átalakították
egész életviszonyunkat és azért nem
leljük honunk a hazában.

ZENKER

modern fényképész műterme

Helyi és vidéki telefon 12-26. Szent János-u. 72.

Finom kidolgozású levelezőlapok 6 db 1 K 40 f.
Fényképeket 50 %-kal olcsóbban készítem mint
bármelyik fényképész Nagyváradon. A menyasz-
szonyi felvételek kedvezményes árban készülnek.
Tisztelt megrendelőim 6 db fénykép után 3 leve-
lező lapot ajándékba kapnak.

Szinte csak türtek vagyunk már s nyíltan is hirdetik, hogy új, „értékesebb“ elem lépett a régi, lelkesített magyarság helyébe. Add vissza elveszett, régi magyar lelkünket, régi pártfogónk és istápunk, hogy megleljük szívünk érzéseinek mélységeit, lelkünk röptének magasságait, akadályt nem ismerő magyar virtusunkat.

Igy talán nem lesz olyan cifra az országunk, de ur lesz benne az Ember — a Magyar.

Magyar lelket ebbe a gerinctelen, magyartalan világba!

P—y.

A béke ratifikálása.

Görögország magatartása.

Bécs, aug. 19. A Südslavische Korrespondenz jelenti Konstantinápolyból: A tárgyalások Athén és Konstantinápoly között a napokban véget érnek. Itteni politikai körökben azt mondják, hogy Venizelosz miniszterelnök Athénbe való visszatérése után létre fog jönni a Törökország részéről javasolt megegyezés, amely Törökországnak szabad kezet biztosít Tráciában. Venizelosz ugyanis úgy nyilatkozott, hogy a görög érdekek szempontjából kívánatosabb, ha Törökország az ur Tráciában, mintha ez a terület is Bulgáriáé lenne. A határ a két ország között a Dünápoly-Marica vonal lesz.

A béke ratifikálása.

Szofia, aug. 19. A minisztertanács elhatározta, hogy a bukaresti békeszerződést ratifikálja. Az erre vonatkozó ukáz legközelebb megjelenik és a Szobranje elé az

őszi ülészakon kerül. A ratifikáció Bukarestben történik meg.

A meghódított területek rendezése.

Belgrád, aug. 19. A kormány a hadügyminiszterium előterjesztésére elhatározta, hogy a meghódított területeken öt divíziót állít fel, amelyeknek székhelyei lesznek: Istip, Úszküb, Mitrovica, Monasztir és Novibazár.

A törökök előnyomulása.

Bécs, aug. 19. A Südslavische Korrespondenz jelenti Konstantinápolyból: Katonai és diplomáciai körök értesülése szerint Drinápoly védőműveit csaknem mind helyreállították. A török csapatoknak északra való előrenyomulását átmenetien megszüntették, ezzel szemben a nyugati csapatok folytatják előrenyomulásukat. Itt arra számítanak, hogy a görög és a török vezérkar megegyezése alapján nemsokára elfoglalják Dedeagacsot és Lágoszt.

London, aug. 19. A Daily Telegraph jelenti Konstantinápolyból: A nagyhatalmak nagykövetei pénteken új utasítást kaptak, hogy a portát figyelmeztessék. Az új jegyzék tartalmára vonatkozólag a hatalmak még nem tudtak megegyezni. Enver bég vezénylete alatt kétszázötvenezer ember van, akiknek a száma rövidesen négyszázezerre fog szaporodni.

A homburgi beszéd után. A német császárnak Ferenc József király születésnapja alkalmából Homburgban mondott beszéde diplomáciai körökben nagy meglepetést keltett. Ez a beszéd bizonyosságot tett arról, amit különben vártak is, hogy a Magyarország és Ausztria balkáni politikája miatt támadt nézeteltérést áthidalják és hogy

a szövetség így módon erősebb, mint valaha. Itteni körökben feltételezik, hogy a bécsi külügyminisztérium belátta, hogy Bulgáriához való magatartásában helytelen utra tért és hogy politikai irányát a külügyminisztérium ismét Németország Balkán-politikája szerint fogja megszabni.

Bojkott és keresztény szocializmus.

Pár napja alakult meg Nagyváradon az első keresztényszocialista szakszervezet.

Lelkes, derék ifjak önkéntes mozgalmának, dicséretes kezdeményezésének volt eredménye a megalakulás, melyet hiába akart lehetetlenné tenni a csöceselék, a nagyváradi első keresztényszocialista szakszervezet megalakult, működik és nyomában megalakulni készülnek más keresztényszocialista szakszervezetek is, mindazon szakokban, ahol — tisztelet a dicséretes kivételeknek, mert ilyenek vannak — a munkást csak kiszípolozni való figurának tekintik.

Amit a csöceselék meg nem tudott csinálni, arra a hóhérmunkára akarják most megnyerni egyesek a — munkaadókat.

Munkaadók — a keresztényszocialisták ellen?

Gondolatnak is bizarr és képtelen. Hiszen a munkaadóknak örülniök kellene, hogy amely téren szükséges, ott megalakulnak az új szakszervezetek, amelyek kizárólag a munkások igazi érdekeit viselik szívükön és nem ugratják, nem hajszolják bele lelketlenül a munkásokat olyan mozgalmakba, amelyek csak egyes kapzsi vezetők zsirját gyarapítják, de kárára vannak munkásnak is munkaadónak is. A munkaadóknak egyet kell érteniök a munkások igazi érdekeivel, hiszen a munkaadónak is érdeke, hogy munkása megelégedett legyen, megtalálja boldogulása

A KÖEMBER.

Egy szép napsugaras reggel, egészségem helyreállítása végett idegen helyre vittek. Az ember az elveszett egészség visszaszerzése miatt sok mindenre képes, sokszor még olyanra is, ami kellemetlen.

Mennyivel szívesebben tesz eleget tehát hozzátartozói kívánságának, ha azok szerető gondoskodásukban a meleg vidékre való utazást, a kellemes légváltozást tartják a legjobb gyógyszernek.

Nem tudom más is úgy van vele, de én rendkívül szeretek utazni. Most különösen szívesen mentem, mert már magam is meguntam az újból és újból fellépő és kisebb, nagyobb erővel jelentkező fájdalmakat, a gyötrelmes éjszakákat és a szomorú hajnalokat, vagy az éjszakától való rettegéssel teli alkonyatokat. Hát még mi lehetett ez a sok szomorú nap azoknak, kik mindig mellettem voltak, s kik az ő nagy egészségükben szívesen vállalták volna azok egyrészét.

Epen a rájuk való tekintettel engedtem kívánságuknak és indultam a nagy utra. Így kerültem messze földre, idegen arcok közé.

A sok esős nap után végre napfényre jutottam. Fájó fejemet már nem kellett meleg kendőbe burkolva rejteni a párnák közé,

a jótékony meleg sugarak mellett feleslegessé vált minden ilyen óvatosság.

A naptól felmelegített levegő kimondhatatlanul jól esett arcomnak, egész fejemnek és napról-napra jobban erősödve, üdülve néztem a mosolygó emberek nyugodt jólétét, esőndes életét.

Mindig szerettem a csöndet, de itt élveztem csak igazán. Legfőbb vágya volt fiatal koromtól, hogy ember nem lakta helyre kerüljek legalább egy pár hétre és most szinte azt mondhatnám, ez a vágyam teljesült.

Csak akkor láttam élő lényt magam körül, ha valamire szükségem volt, ha segítség kellett, ha kíváncsi voltam valaminek a történetére, ha kérdezni akartam.

Akkor mindig került valaki a családtagok közül, ki szerető arccal hajolt fölém és szelíd mosolygással felelt kérdéseimre, vagy gyöngéd, puha mozdulattal sietett segíteni. De ahogy nem volt már szükségem semmire, vagy megszűnt az érdeklődésem, a jó angyal kiolvasta a szememből, hogy már nincs kinek mesélni és észrevétlenül tünt el mellőlöm, mint ahogy tovarepültek a tarka dalos madarak a fák között anélkül, hogy fájt volna elszállásuk, vagy bántott volna az ér-

deklődés, hogy merre lehet utjuk célja, vagy végpontja.

Igy élttem talán heteken keresztül, anélkül, hogy a gyönyörű keretet elhagytam volna, vagy hogy a sok pihenést megunva, sétára vágytam volna.

Végre azonban úgy éreztem, hogy kezd megjönni az életkedvem. Nevettem a nevető emberekkel s végig hallgattam érdeklődéssel a környék regéit.

Csak most vettem észre, hogy milyen elragadóan szép vidék vesz körül. Csak most tünt szemembe a meredek hegyoldal mély szakadékaival, fehér szikláival, ismeretlen fáival, mikor ezeknek a sziklabarlangoknak, a mohos mélységeknek és a bájos tisztásoknak regéit hallgattam. Mind olyan kedves volt és elragadó, mint a helyek a melyekhez fűződtek.

Lassan megjött a kedvem arra, hogy sétáljak. És hálám mindig jobban növekedett, mikor tapasztaltam, hogy sétálásban sincs terhemre soha senki. Nem korlátoztak. Nem mondták, hogy egy gyöngébbnek talán nem való a hosszas mozgás, hogy az erdőben talán veszélyes állatok is lehetnek. Mehettem a merre jól esett és maradhattam alkonyatig.

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készítettnek

Fehér János kötszergyárában (Rákóczi-ut, Bémer-tér.)

ahol óriási választékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumi-harisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle **szülészeti** és **betegápolási cikkek.**

Mentőszekrények nagyraktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban és kitűnő kivitelben készítettnek. Telefon 419.

módját. A keresztényszocializmus csak ezért küzd és annál inkább küzdhet érte, mert nem tér soha tilos mellékvágányokra, minl a nemzetközi szakszervezetek nagy része. Jobban tetszik talán egyes munkaadóknak, ha kazár és kimondhatatlan nevü önző párttitkároktól függnék?

A keresztényszocializmus ki akarja küszöbölni azt a befurakodott elemet, mely a munkás és munkaadó közé állva, a kettőt egymás ellen uszítja, hogy aztán végül mint egyeztető megkopassza a munkást is a munkaadót is, de legalaposabban a közöniséget.

Ezek a teljesen fölösleges alakok, a munkásnak is, a munkaadónak is kiuzsorázói próbálnak most mozgalmat indítani a munkaadók közt és rá akarják őket venni, hogy a keresztényszocialista szabó szakszervezet tagjait bojkottálják, fosszák meg kényerüktől.

A bojkott-mozgalom egyelőre csak szórványos. Vagy a vörös párt látta jobbnak csak egy-két mesterrel kezdeni, vagy a munkaadók közt nem akadt több megfélemlithető. Tény azonban az, hogy ma valamennyi keresztényszocialista szabó békésen dolgozik előbbi munkaadójánál, mindössze egynehány munkaadó adta oda magát nemzetközies eszközül és fogadta azzal keresztényszocialista munkását:

— Nincs munka.

Természetesen azonnal tisztában volt vele az illető, hogy mit kell ez alatt érteni? Azt, hogy keresztényszocialista munkás részére nincs munka.

Álljunk meg itt egy szóra.

Az a két munkaadó, aki ezt a kijelentést tette, ezzel egyenesen kijelentette, hogy neki csak a nemzetközi szakszervezetből való munkás kell, keresztényszocialista nem. A nemzetközi szabószakszervezettagjainak száma

Nagyváradon nem tudom én hány évi fennállás után is a 30-at sem éri el, tehát akkora sincs a számuk, mint a mennyi belépett és jelentkező tagja a keresztényszocialista szakszervezetnek már is van. Az a bojkottáló két cég a nem egészen 30 főnyi apró kisebbséget többre tartja, mint az egész keresztény munkásságot.

A két szabó munkaadó tehát egyelőre kimondotta az összeférhetlenséget az ő üzletük és a keresztényszocialista munkásság közt.

Ezzel szemben a keresztényszocialista szakszervezet egyáltalán nem követel mást, mint a szervezkedés szabadságának tisztelben tartását. Nem követeli azt, hogy a munkaadók kizárólag keresztényszocialista munkást alkalmazzanak, de megkövetelik igenis azt, hogy ne legyen megbélyegző, munkától kizáró ok az, ha valaki nem a nemzetközi, hanem a keresztényszocialista szakszervezetnek a tagja. A legjobb, legügyesebb, legszorgalmasabb szabóságdmunkások a keresztényszocialista táborban vannak. Joggal megkövetelik ezek a munkások azt, hogy munkájukat ma is legalább ugy értékeljék, mint mielőtt még nyíltan a munkásság igazi, tiszta zászlaja alá állottak. Nem lettek ezzel rosszabb munkásokká semmivel, sőt elismerést érdemel férfias bátorságuk.

A keresztényszocialista szakszervezet nem magában álló jelenség Nagyváradon. Országos szervezetüknek sok száz tagja van s ha netalán eszébe jutna a nagyváradai nemzetközi néhány emberkének, hogy a keresztényszocialista munkásokat alkalmazó műhelyeket bojkott alá veszik, hát csak tessék. Harminc embert állítanak ki a munkából a munkaadóknak pedig azonnal rendelkezésére bocsát a keresztényszocialista országos szabó szakszervezet akár hatvan, kifogástalan jó munkást. Nincs tehát ok arra, hogy a munkaadók megszeppenjenek a bojkottól. Lesz annyi eszük a nemzetközi szervezetben lévő munkásoknak is, hogy a mai viszonyok közt nem fognak vezetőik minden füttyszavára táncolni és koplalni. Mert az bizonyos, hogy az ő helyükbe fog állani más munkás. De

hogy ők kapnak-e a szakszervezettől más városban más állást, az erősen kétes.

Az egyéni szabadság legelemibb követelménye az egyesülési szabadság. Jogában áll mindenkinek meggyőződésének megfelelő egyesületben keresni érdekei védelmét. Erkölcstelen dolog, ha az egyesülési jog gyakorlatában valakit jogtalanul megakadályoznak, még inkább erkölcstelenség, ha valakit kényerétől való megfosztás terhe alatt akarnak kényszeríteni, hogy meggyőződésével ellenkező egyesületnek legyen tagjává.

A szóban forgó két munkaadó pedig egyenesen arra akarja kényszeríteni munkásait még az éhség árán is, hogy a meggyőződésükkel ellenkező, bennük csak ellen-szenvet keltő nemzetközi táborba álljanak.

Ez a dolog pedig már nem a két munkaadó privát ügye. Ehez van hozzászólási joga a közönségnek is.

Egyelőre nem hozzuk nyilvánosságra a két cég nevét, de egészen nyíltan el kell mondanunk az ügyről egyet-mást. Lásson mindenki világosan és ahoz képest határozzon.

Ha valamelyik munkaadó oda dobja magát néhány szájkaszkodó eszközül, legyen elkészülve rá, hogy ennek a lépésnek összes következményeit levonja, de *levonják vele szemben is*. A keresztényszocialista mozgalom nem valami elszigetelt akció. Mögötte áll az egész keresztény, sőt az egész vallásos társadalom, mely megelégette, hogy a munkásságot egyenesen belekényszerítsék a vallástalanságba és hazafiatlanságba. Ha a munkásság körében öntudatra ébrednek a legjobbak, ha ők maguk kezdeményezik az izgatók és lélekvigécek karmaiból való kiszabadítást, olyan szakmákban, ahol erre szükség van, ebben a munkában, ebben a küzdelemben melléjük kell állania az egész vallásos társadalomnak és nem szabad azt eltűrni, hogy itt az egyesülési jog legelemibb szabályainak megsértésével, nekivadult terrorizmussal a munkásság legjobb elemeit éhenhalásba vagy elfeladásba kényszerítsék bele.

Ez már nem a munkások és munkaadók ügye, hanem az egész társadalomé.

Mikor kijöttem a fák alól és a tisztáson körülnéztem, valamelyik fa alatt rendezten ott ült Emil. Emil a család legfiatalabb tagja volt és már ép ugy járta az erdőt, mint szép szál apja. Az öreg urnak hivatása volt az erdők felett őrködni és — nyári szünet lévén, barangolásaiban mind a hat fia osztozott, — így tehát nem volt csoda, ha előttem termet valamelyik néha bent a hűvös fák alatt, hogy megmutassa a mély szakadékból kivezető utat, vagy átvezessen az alant csobogó víz fölé hajlitott szálán. Mindig épen idejében jött a segély. Valóságos őrangyalok.

Különösen a kis Emil termett leggyakrabban elő és néha megtörtént, hogy nem váltunk el, hanem együtt folytattuk a sétát.

Szerettem ezt a tizenhat éves fiút, aki olyan gyerekesen kerekre nyitotta a szeméit mikor bámult valamin, mint egy hat éves apróság és, aki nem mosolygott, mint a többi, hanem kacagott. Hangosan, boldogan, vidám csengéssel kacagott, hogy az ember akaratlanul utána nevetett a semmiségek felett is.

Ő mesélte el a vidék regéit is olyan ragyogóra kiszínezve, álmódzó hangon és mégis annyi élénkséggel, hogy az ember

szinte maga előtt látta az eseményeket leperregai.

Bámultam kék szeméit, melyekkel reám nézett ilyenkor, s a melyekben szinte egyszerre, gyors egymásutánban annyi világosság, szín, élet és csillogás volt és a mellett annyi merengés, homály, töprengés, bágyadság, a mennyi még ennél a képzelődő, színes fantáziájú, mesemondó népnél is ritkaság.

Egy nap, mikor már minden fájdalmam elmúlt és friss erővel, egészségesen élveztem a levegőt és meleget, arra gondoltam, hogy ennek a kedves, gondtalan életnek nemsokára vége lesz és megint vissza kell térnem az első köd és hidegbe.

A családnak is rosszul esett, mikor megtudták, hogy ott akarom hagyni otthonukat. Olyan hangon és modorban kértek, hogy maradjak náluk még hosszasan, hogy igazi szívfájdalmat éreztem, mikor csak tagadólag felelhettem.

Emil hozzám jött alkonyatkor a kertbe, leült mellém a padra. Megkérdezte, hogy teljesen egészséges vagyok-e és tudnék-e vele hosszú gyaloglást tenni, hogy vidékük legkedvesebb nevezettségét meglássam.

Természetesen vállalkoztam rá.

Azonban hiába kérdeztem, hogy mi az a nevezetesség, nem mondta meg. Csak nevetett halkán és ravaszul, mint a gyermek, ha tervezett csinje sikerült.

Egyébbről igyekezett beszélni. Elmondta, hogy nagyon várta teljes felépülésemet, hogy evvel a tervvel elő állhasson, mert biztosan tudja, hogy az, a mit látni fogok, engem rendkívül fog érdekelni.

Másnap együtt indultunk az erdőbe. Emil volt a vezető. Ismeretlen csodaszép völgyeléseken, magasan álló tisztásokon mentünk és az idegen fák között magasra emelt fejjel élveztem a fűszeres, kábító és oly édes illatot.

Könnyűnek, vidámnak, boldognak éreztem magamat.

Emilnek is hasonló érzései lehettek, mert dalolva haladt előttem a keskeny úton és mikor beszéd közben vissza-vissza tekintgetett rám, a szeme csillogott és az egész arca nevetett; egyszer pedig, mikor a száraz és sikos tavalyi levélrétegen megesuszott, épen hangosan, az ő szokott gyerekes modorában kacagta el magát. Akaratlanul utána nevettem én is.

De amint mind jobban bementünk az erdőbe és Emil jelzése szerint mind köze-

TELEFON 10-70.

LIFT.

TELEFON 10-70.

MODERN FOTOGRAFIA
SPECIALISTÁJA

DAJKOVITS
Nagyvárad. Sas-palota.

Ha a két szóban forgó cég azt mondja, hogy keresztényszocialista munkás részére nincs munka, erre lehet ám azzal is felelni, hogy az ilyen cégek részére nincs megrendelés, nincs vevő. Akkor aztán igazán nem lesz munka.

Bojkottra lehet a válasz is bojkott.

Jusson eszébe a két cégnek, hogyan áll keresztény vevővel? Számolja csak össze, mit kap keresztény, sőt papi intézményektől? Vegye elő a ceruzát és csak a józan üzleti számítás alapján kalkulálja ki, mit fog neki jelenteni, ha a bojkottot vele szemben is alkalmazni fogják? Akkor aztán határozzon, fenntartja-e a keresztényszocialista munkásszervezet ellen a bojkottot?

A keresztényszocialisták nem terrorizálnak. Nem törekszenek arra, hogy minden szabómunkás az ő táborukban legyen, sőt nem is kérnek belőle, hogy akinek a meggyőződése az övékkel nem egyezik, az velük legyen együtt. A munkaadóktól sem követelik, hogy szociáldemokrata munkásaikat elboicsássák. A keresztényszocialista munkások nem törnek más kenyérére. Azt ellenben megkövetelik, hogy ugyanezt a méltányos felfogást érvényesítsék velük szemben is és ne fosszák meg őket kenyereuktől csak azért, mert a szakszervezkedés, az egyesülés kérdésében bátorokodnak a nemzetközietől eltérő nézetten lenni.

Ha Budapesten és az ország annyi más nagy városában megtalálták a munkaadók a módját, hogy a szociáldemokrata terrornak eilentállottak és a keresztényszocialista szakszervezetek tagjainak munkát adtak, így kell ennek lennie Nagyváradon is.

Ismételjük, hogy egyelőre nevetet nem hozunk nyilvánosságra. Komolyan, higgadtan és nyíltan szóvá tettük az ügyet, mert meg kell mindenkinek értenie, hogy itt nem

egy-két elboicsátott munkásról, hanem elvekről van szó, a szabad szervezkedés elvéről, amelyet lábbal tiporni nem fogunk engedni. Az az elboicsátott két keresztényszocialista derék munkás tudja meg, hogy nem állanak egyedül, hogy ügyüket ezrek és ezrek teszik magukévá, akiknek módjukban fog állani, hogy szavuknak *kellő nyomtatékot* is adjanak. A nemzetközi csoport gondolja meg, a munkaadók terrorizálásával és a keresztényszocialista munkások üldözésével nem olyan harcot idéz-e fel, amely rájuk fog vereséggel jární? A munkaadók is vessenek számot magukkal, jó, tanácsos, okos dolog lesz-e maguk ellen ingerelni éppen a mai helyzetben a közvéleményt? Nem jobb lesz-e, ha ők maguk szembeszállanak a terrorral, mely ha most győz, a munkaadókat egyszerűen az izgatók játékszerévé teszi egyszer s mindenkorra?

Gondolják meg az összes érdekeltek, hogy a keresztényszocialisták békét keresnek, de a háborútól sem ijednek meg. A háborút pedig okosabb lesz odaát elkerülni. Még most nem késő.

A Tisza—Pallavicini—Károlyi-ügy. Gróf Teleki Pál a Pesti Hirlap vasárnapi számában nyílt levélben szólította föl gróf Károlyi Imrét, hogy nyilatkozzék, vajjon mit beszél vele Tisza István a Lukács—Désy-ügyben. Gróf Károlyi Imre e felhívásra tegnap a Pesti Hirlap-ban a következő választ tette közzé:

Tisza Istvánnak a Désy—Lukács-pörre vonatkozólag velem folytatott beszélgetése egyáltalában nem tartozott volna a nyilvánosság elé, mert közeli rokonok magánbeszélgetése volt. Miután azonban már odakerült és miután a Pesti Hirlap múlt pénteki számában közölt cáfoló táviratom, úgy látszik, igen különböző magyaráza-

tokra adott alkalmat, kénytelen vagyok tisztelt barátomnak — Teleki Pálnak — a hozzám intézett nyílt levelében foglalt kérdésre a következőkben válaszolni:

Beszélgetésünk során Tisza István azon nézetének adott kifejezést, hogy valóság tárgyát csak az képezheti, a miről a tanúnak egyenes, pozitív, határozott tudomása van. Nem tartoznak tehát oda olyan dolgok, melyekről csakis hallomás útján értesült a tanu, mert ezek csupán szóbeszédnek tekintendők. A szóban forgó perre vonatkozólag ennél fogva én nem tartozom Elek Pálnak pusztán szóbeli állításaira kiterjeszkedni.

Azt válaszoltam, hogy nézetéhez nem csatlakozhatom, mert ezen szóbeli állításokat — többféle oknál fogva — nem lehet egyszerűen szóbeszédnek tekintenem.

Ez képezi beszélgetésünk ide vonatkozó részének tartalmát, a mi az augusztus 15-én közölt cáfolatommal nyilvánvalólag a legcsekélyebb ellentétben sincs.

Károlyi Imre.

Gróf Károlyi Imre nyilatkozata nagy feltűnést keltett az ellenzéki politikai körökben.

Gróf Tisza István különben Károlyi Imre nyilatkozatát magára nézve sértőnek találja és mint beszélék lovagias elégtételt kér gróf Károlyi Imrétől is.

A Tisza—Pallavicini-ügyben a segédek a tárgyalást tegnapelőtt este félbeszakították és folytatását tegnap délelőttre halasztották.

Tegnap délelőtt báró Üchtritz Zsigmond, Tisza István segédje felkereste Szemere Miklóst és vele együtt ment el a Nemzeti kaszinóba, a hol már várta őket báró Harkányi János, Tisza másik segédje és gróf Eszterházy Móric, Pallavicini segédje.

A tárgyalások elején Szemere Miklós bemutatta gróf Károlyi Imre nyilatkozatát, a mely fölött vita indult meg.

Negyedegykor véget ért a tanácskozás. Báró Harkányi a tanácskozás után autón el távozott a Nemzeti Kaszinóból.

lebb jutottunk célunkhoz, a fiu mind esőndesebb lett. A hangja egyre jobban halkult és egyre kevesebb lett a mondani valója.

Egyszer csak, mikor már épen emiatt akartam neki szólni, gyorsan előre futott, a sűrű lombokat szét tárta erős karjaival és kedvesen, egy kicsit zavartan mosolyogva, várakozva állott előttem, az ágakat tartva.

Gyorsan utána mentem.

A széthuzott galyak között egész váratlanul egy gyönyörű kis tisztás állott előttünk üde, bársonyos füvel fedve. A tisztás közepén egy nagyon öreg, fehérlevelű hárs mohós, repedezett kéreggel. A telje fénynyel sütő naptól átlátszók, rózsaszinbe játszóak lettek a levelek.

Az aranyos-rózsaszinü csodafa alatt, egy csoda ember ült. Fehér hajjal, fedetlen fejjel és hosszú fehér szakállal, összehuzódva, mint egy törpekirály.

Egy kicsiny pupos, keskeny vállu, beesett mellü emberke.

Első pillanatra vissza döbentem. Soha sem láttam ilyen ijesztő és szánalmas lényt.

Emil észrevette a hatást. Szemében valami gonosz, mosolygós fény csillant meg

és barátságosan biztatott, hogy lépjek ki a tisztásra. Halkan még oda sugott:

— Ne féljen, nekem barátom.

Erre a szóra félelem és iszonyat nélkül léptem ki és mint jó barát, vagy régi kedves ismerős elé, úgy mentem feléje.

Az emberke ezalatt felénk fordult, felállott, mosolygott és elénk jött.

A szeme gyönyörű volt. Tiszta, mint egy ártatlan kis babának és olyan őszinte. Kezet nyujtott és én csak a tekintetét és mosolyát láttam és irtózat nélkül tettem kezemet az övébe.

Nem tudtam azonban teljesen eltitkolni csodálkozásomat. Hiszen mindent vártam volna, csak embert nem s még hozzá ilyen embert. Hirtelen eszembe jutott Emilnek egyik regéje az erdő szelleméről, kinek hatalmas, csodálni való szelleme hódolatra kényszerített minden embert, gunyoros, fensőbbes modora pedig gyűlöltté tett mindenki előtt.

Hosszu, céltalan idő után csak az eltékozolt vagyon és egy elfecsérelt élet volt az, amire vissza emlékezhettem. Egy rettenetes és hosszan tartó betegség után ferde vállal, megöszült fejjel kelt fel és akkor került az erdőbe és idegenbe, futva ismerős arc, is-

Erős vidék elől, de leginkább a lélek szava elől, mely minduntalan elébe hozott egy-egy rémes képet a múltból.

Eszembe jutott most ez a regé.

Vajjon ez a kicsiny, összeesett, végképen elnyugodott emberke volna az egykori nyughatatlan, rémületeket és fájdalmakat okozó nagy hatalmu ember, kinek ereje tombolását talán százan és százan sinylették az ő szűkebb körü birodalmában.

Emilre néztem és az ő szeme felelni látszott gondolataimra. Csakugyan ő volt.

Az emberke kézen fogva vezetett a fa alá. Utközben vigyázva került ki egy hangyaállamot, hol épen most ütött ki a forrongás. Eles szemmel nézett a földre, úgy figyelt, hogy el ne taposson egyet se. Milyen gyöngédség egy olyanakk részéről, ki előbb épen nem tudott figyelmes lenni azokhoz, kik hasonló tehetetlenséggel, a gyöngébb védtelenségével hevertek előtte.

Egyszerre haragot és undort éreztem iránta. Amig hatalmas volt és erős, gondtalanul kinezott lelkes lényeket, most saját tehetetlenségének és erőtlenségének érzetében kimélettel van még a parányi hangya iránt is.

Kihuztam kezemet kezéből és úgy

Leitmann Dezső bank és keresk. irodája
Nagypiac tér, Gitye házban
megnyilt.

Mindennap bank és kereskedelmi ügyek keresztülvitele a legrövidebb idő alatt.

Pénz közvetítés olcsó kamattal mellett.

Külön osztály: élet-, baleset-, tűz- és minden más egyéb biztosítások.

Holttest a paloták alatt.

Merénylet vagy öngyilkosság? — Egy tönkrement parasztnábob tragédiája.

*

Tegnap reggel hirt adott arról a Tiszántul, hogy a nagyváradi Körözsből borzalmas halázzat történt, kifogták Bokor Márton bánffyhungyadi gazdag marhakupec holttestét a folyam sodrából éjfél tájban. A rendőrséget teljesen alarmirozta a holttest megtalálása és kiemelése. Nagyváradon az utóbbi időkben egymást érték a büncselekmények, rablás, betörések, úgy, hogy ezzel az esettel betetőzve látták a közbiztonság elleni merényleteket. Bokor Mártonról, a bánffyhungyadi kupecről tudták, hogy mikor Nagyváradra ellátogat 15—20000 korona van a vastag és öblös bőrbugyellárisában, — mikor azonban felpuffadt holttestét kihúzták a Körözsből a Boros Jenő-féle nyomdaház alatt, akkor már csak 9 korona volt a bugyellárisban.

Chloroformmal kombinált rablógyilkosságot sejtettek a dologban, tegnap azonban minden kiderült. Nem történt rablógyilkosság, a lefelé uszó holttest egy dugas parasztnábob tragédiájának volt a befejezése.

Holttest a Körözsből.

Az újvárosi belső Körözsparton szorosban a paloták, házak alatt fut a Köröz. Óriás cölöpök, ágak, tömör oszlopok állanak le a sebes sodratu folyamba. Esténként sorra kialszanak a Körözre nyíló ablakok, de

éreztem, hogy szeretnék vissza fordulni. Ekkor megszólalt:

— Tudja, mit csináltam? A futó felhőket figyeltem. Szeszélyes kavarodásukban olyan fura képeket hoznak néha létre. Egy lovat láttam az elébb, egy szépen szerszámozott, büszke diadalmi paripát. Valaki ült a hátán. Magas, deli ifju volt, vállán hullámosan göndörült vissza a haja, homlokát keskeny arany pánt fogta át, válláról dus fehér prémmelel szegett biborpalást omlott alá.

Lassan azonban foszlani kezdett a sok ékesség. Az előbbi ifjut egy páncélos, komor lovas váltotta fel. De ez sem tudott hosszasan megmaradni a nyeregben, mert lassan kiszorította őt is egy sima ruhás, sima fejű asszony. A fellegek kezdtek fodrosodni és a sima ruha kezdett bodrosan díszes lenni.

A szigorúan lesimitott hajból tornyos frizura kerekedett. Már azt hittem ennek a büszke asszonyi alaknak nem kerül legyőzője. De egyszer csak hirtelen szétfoszlott és egy sötét, hosszú bajuszu, parancsoló alak ült fenn a lovon.

Tovább nem néztem. Minek? Olyan jól tudom én azt úgy is, hogy ez így fog menni a végtelenségig. Egyik felváltja a másikat és egyik sem maradhat meg mindvégig a büszke, diadalmi lovon. Láttam én azt az életben, sokat letaszítottam, hogy előbbre jussak és egy erősebb, hatalmasabb félrelökött engem is. Olyan hiábavaló munka az, külső sikerekért fáradni. A leghálátlanabb, mert csak addig jutalmaznak, míg szem előtt van az ember.

Látja egyszer én is buktam, — lehet nagyobb, mint más, mert magasabban voltam — és el is temetett a feledékenység

addig, néhány óra hosszat olyan a folyó, mintha piros kaláris szegélyezné.

Boros Jenő újságháza is a folyó szélén van. Amíg a kivilágított, magas ablakok mögött kopogtak a szedőgépek, folyt a lázas éjszakai munka, Arany Sándor gépmester, minthogy még nem volt dolguk a rotációsoknak, kiült a ház alá halászni a Körözsből, amint ezt azelőtt is gyakran megtette. Egyszerre csak valami nyögést hall a viz sühogásából, mintha valaki azt kiabálná: oh-ho-oh! A vizen valami sötét alak csapkodott, de mire egyvonalba ért volna vele, lebukott a hullámok alá.

Arany Sándornak a felesége az egyik ablakból szintén tanuja volt e rémes jelenetnek, de ő nem hallotta a hangokat. A gépmester azonnal segítség után futott, Öhlbaum Jenő és Erdélyi Sándor gépszedőkkel visszafutott a víz partjára és csaklyákkal, két szál gyertya fénye mellett keresni kezdték a part mellett a folyóba merült testet.

A rendőrséget telefonon értesítették a borzalmas dologról. A parton megjelent Ehrlich Imre ügyeletes rendőrfogalmazó, Vass Károly detektív, dr. Nemes Áron kerületi orvos. Kiss József és Lendvai Sándor tűzoltó. Ezalatt a Köröz tulsó partján

hihetetlen gyorsasággal. De nem fáj. Legelőbb megtanultam, — ha életem végére is, — hogy ez az igazi érték, ami a lelkemben, fejemben fejlődött ki itt a magányban. Szép tiszta hitemet és egy csodás álmvilágból való gondolatvilágomat nem adnám most már, hogy igazi értékét ismerem, a világ minden kincséért és hatalmáért.

Az én lelkem is eltelt enyhülettel ezekre a szavakra.

Megértően bólintottam és felelni akartam, mikor valaki megfogta kezemet és én... felébredtem.

Emil állott előttem.

— Sötét fellegek jönnek felénk és heves szél kerekedett. Úgy látszik vihar lesz. Jöjjen be kérem, ez a könnyű karosszék és ez a vékony kendő még nyújthat elég védelmet az ilyen vad idő ellen. Isten őrizzen meg attól, hogy a régi fájdalmak ismét megújuljanak, tehát óvja magát a meghülestől. Hogyan mennénk el holnap az erdő szelleméhez, a köemberkéhez?

Csodálkozó nézésemmre nevetve folytatta:

— Igen, mert elárulom magának, hogy bent az erdő mélyén van egy köember fehér hajjal, ferde vállal, beesett mellel. Most bent leül szépen a kényelmes divánba és én elmesélem magának a kis köember szomorú történetét.

Mosolyogva válaszoltam:

— Arról majd én fogok mesét mondani s higgye el, az a mese nem is lesz szomorú, a tendenciája meg épen színigazság és olyan ragyogó szép, mint a csiszolt drága gyöngy ragyogása, ha a napsugára török meg rajta fényes tisztasággal.

Boér Margit.

óriási tömeg verődött össze, a vizen pedig a mentőcsónakon rendőrök eveztek föl nagy küzdelemmel és lassúsággal a holttest elmerülési helyéig. Csákyával, rudakkal, evezővel keresték a holttestet, míg végre sikerült is megtalálni. Kiemelték. Óriási termetű, vékony, barna bajuszu, nagy csizmás, élemedett ember került elő a habok alól. A holttestet, amelyen külső sérülések nyomai nincsenek, a mentőcsónakba emelték, amely szépen kiállta az első próbát és pár perc multán a halottat a Kishid melletti lejárónál partra tették.

Még merev sem volt, a halál alig néhány perccel előbb következhetett be. Elvittek a hullaházba. Vermes Dezső ismerte fel a halottat:

— Ez Csáky Bokor Márton marhakereskedő Bánffyhungyadon lakik a Kolozsvári utcában. Hetenkit bejár ide a vásárra és nagyon sok pénz szokott nála lenni.

Jelentkezett Löwy Endre joghallgató is, aki este nyolc órakor Schvarcz Ferenc várkapu-utcai koresmájában látta az öreg kupecet, beszélgetett is vele. Ehrlich fogalmazó és Vass Károly detektív megjelent a koresmában, ahol azt mondták, hogy onnan negyedkilenckor távozott, miután háromszor három deci bort ivott. Néhány perccel azután Geesey Károly 41. számú rendőrszem látta a hatalmas, óriási termetű gattyás embert, amint a Torna-utca a Köröz felé haladt. A kereskedő a Lőblé-gyárban istállót tartott és a rendőrség az éjjel az istállóban megjelent, ahol egy kocsis előadása alapján megálapította, hogy a Köröz halottja csakugyan Bokor Márton bánffyhungyadi marhakereskedő. A fogalmazó és a detektív éjjel félegykor bevonultak a rendőrségre és Ehrlich telefonon jelentést tett az esetről Jánossy főkapitánynak, azután pedig távirat ment a bánffyhungyadi rendőrségnek, hogy megtudják, mennyi pénzzel jött el Bokor Márton hazulról.

Öngyilkosság történt?

Minthogy délelőtt 10 óráig sem érkezett semmiféle hivatalos távirat vagy értesítés arról, hogy Bokor Márton mikor és mennyi pénzzel indult el hazulról, Ehrlich Imre rendőrfogalmazó telefonon hívta fel a bánffy-hungyadi csendőrséget, amely már régen meg kellett, hogy kapja a történeteket bejelentő sürgönyt.

A telefonbeszélgetés azután hamarosan részletes felvilágosításokkal szolgált a titokzatosnak látszó tragédia ügyében. E szerint Bokor Márton tegnap reggel még otthon volt. Az öreg nagyon gazdag ember hírében állott még két évvel ezelőtt, azóta azonban teljesen eluszott a vagyona, úgy hogy kereskedését is a legszerényebb méretekben volt kénytelen lebonyolítani. Természetesen így nem szerezhette vissza a vagyonát, sőt újabb veszteségek is érték. Emiatt Bokor Márton nagyon elkeseredett és családjára előtt sokszor mondta:

— Megölném magam, ha tudnám, hogy milyen halál végez velem. Mert attól félek, hogy nem tudok meghalni!

Nyolc óra után Bokor Márton kiment a házból. Utánaszóltak, hova megy?

— Ki a mezőre.

Nem oda ment. Husz koronával a zsebében felült a Nagyvárad felé induló vonatára, itt evett, ivott, úgy hogy 9 korona

maradhatott csak a zsebében. A várkapu utcai vendéglőből este fél 8 órakor ment el. — Nyolc óra után a Baross-híd öre látta, hogy egy magas, vállas gazdaember bandukol lefelé a parton a Löblé-gyár telke irányában. Bokor Márton volt. Valószínű, hogy a Löblé-gyár telkének a partjáról vetette magát a Körözsbé. Nehéz ruhái, eszímái lehúzták a fenékre, az iszap megfogta, úgy hogy csak akkor vetődött föl, mikor már felpuffadt.

A nyomozás.

Ehrlich Imre rendőrgalmazó éjjel egy órakor tett jelentést a rejtélyes esetről a kir. ügyészségnek és tegnap délelőtt újabb referált. Baróthy Pál vezető ügyész elrendelte annak szigorúan pontos megállapítását, vajjon azt a hét centiméter hosszú nyílt sebet, amely a holttest balhalántékán észlelhető volt, az élön vagy holttesten ejtették-e? Legvalószínűbbnek látszott, hogy azt a sebet, amely a holttest partravonásakor teljesen tiszta volt, a esákyával okozták, amikor a halottat a vízben feltartóztatták.

A hullaházban dr. Nemes Áron tisztí orvos tegnap délelőtt megejtette a hullaszemlét, amidőn megállapította, hogy a homlok bőrén levő kis felületes sérülés, körül véraláfutás nincs. Ezen esékély sérülés a vízből való kifogás miatt történt s így tehát a hullán külerőszak nyomai nincsenek.

Végre délben megérkezett a távirat is Bánffyhunadról:

Bokor Márton 18-án délelőtt 8 órakor 20 korona készpénzzel távozott hazulról, azzal, hogy a mezőre megy, azonban a vasuti pénztárnál Nagyváradig váltott jegyet és a délelőtti fél 9 órás vonattal részeg állapotban egyedül elutazott. Hozzá tartozói állítása szerint életuntság jelei mutatkoztak nála, amiről a rossz üzlet menetele miatt többször tett említést családjá előtt.

Csendőrörs.

Csákö-Bokor Márton az elmúlt évben egyszer borjukat vásárolt a nagyvárad piacion, azokat a Baross-hidnál lehajtottatás végett s a borjuk nagyon mélyen behatoltak a Körözsbé medrébe. A 60 év körüli magas termetű ember utánuk ment s majdnem életét vesztette ez alkalommal is, nagy ügygyel-bajjal tudták megmenteni. Már akkor szidta a Körözst, nem is sejtve, hogy mégis ebben a folyóban leli a halálát.

A rendőrség tisztán képzelődésnek hajlandó betudni azt, hogy kalimpált volna, vagy csapkodta volna a vizet a Boros-ház alatt a test. Akkorra már halott lehetett az öngyilkos kupec, csak az esti homályban, a víz hullámozása okozhatta azt a csalódást, mintha rángatózott volna, — kiabálásra szó sem lehet. Bokor Márton halálát tehát öngyilkosság okozta, családjá, a felesége és most üzletét vezető fia tegnap délután Nagyváradra érkeztek, hogy gondoskodjanak az eltemetéséről. A vizsgálatot és a nyomozást a hatóságok beszüntetik, mert teljesen tisztázottnak látják a tragédiát.

A zágrábi merénylet.

A zágrábi merénylet természetesen mindenütt nagy megdöbbenést keltett. Kormánypárti körök erősen hangoztatják, hogy a merénylő Dojesics István munkás, egy szervezett összeesküvés eszköze volt. Az

utóbbi időben ugyanis a horvát-serb koalíció tagjai leveleket kaptak, amelyekben arra figyelmeztették őket, hogy halállal lakolnak, ha a királyi biztossal tárgyalni mernek.

Báró Skerlecz Iván állapota, mint Zágrábról jelentik, kielégítő. A királyi biztos az Irgalmasok kórházában fekszik; fájdalmi nincsenek és teljesen lázmentes. A király táviratilag érdeklődött állapota iránt.

Csudálatos szerencse, hogy a lövés pillanatában Skerlecz jobb karját köszönésre emelte s a golyó ebben az állásában találta. Ha nem jön közbe ez a szerencsétlen véletlen, a golyó egyenesen Skerlecz szívébe fúródik, vagy pedig fején talál egy tizenhat éves fiút, a ki a templom kijárójának tulsó oldalán áll.

Mikor Skerlecz az automobilhoz ért, már ott volt dr. Balogh, az államvasutak üzletvezetőségének főorvosa, a ki az első kötéssel látta el a királyi biztost és elkísérte az alig két perenyire levő Irgalmasok kórházába. A téren pedig egy detektív fölvette a revolvergolyót és bűnjelként megőrizte.

Boresics rendőrfőnök fogta vállatára a merénylőt. Dojesics István kijelentette, hogy nincs büntársa és önszántából követte el a merényletet, melynek szükségességét az amerikai horvát lapok tették számára indokoltá.

— Meg akartam szabadítani Horvátországot a zsarnokságtól és megmutatni Budapesten meg Bécsben, hogy ma már nem lehet azt tenni Horvátországgal, a mit odafent akarnak. Az első királyi biztos véletlenül megmenekült a haláltól, a második könnyű sebet kapott, de ha még egy harmadikat is kineveznek, az nem fog élve menekülni.

— Nem sajnálom, a mit tettem. Nem vagyok sem ideges, sem bolond, sem exaltált, teljes öntudattal és világos számításal cselekedtem. Ezt azért kell kiemelni, mert Csuvaj merénylőjét, Jukicsot beszámíthatatlannak mondták az orvosok, én pedig bizonyítani akarom, hogy igenis, normális ember szintén elhatározhatja magát valamely nagy tette hazája érdekében.

Az új évesdi templom.

— Élesdi levél. —

Élesd, 1913 aug. 18.

Kedves Szerkesztő Uram!

Sok mindenféle cifra hír kerül be innen Élesdről a lapokba, engedje meg, hogy én is megszólaljak.

Élesden nagy a mozgalom. Aki az utakon végigmegy, téglahordó, épületanyagokat szállító szekerekkel találkozik. Az évesdi kath. hívek örömmel szemlélik e mozgolódást és felsóhajtának: hála Istennek! Mélt. gr. Bethlen Aladár kegyur és neje Batthyány Vilma grófnő hithű buzgósa, Széchenyi Miklós gróf megyéspüspök mindenre kiterjedő főpásztori gondossága lehetővé tette, — sok jó szív segítségével — hogy Élesdnek, — az évesdi plébánia területe őrjási, Cécékétől Csucaig terjed — tehát a körözsvölgyi katolikusságnak igen szép románstíli temploma és szintén ilyen stíli plébániája lesz. Régen vajudik már a dolog és most már a megvalósulás ideje állott be. Három terv is készült. A kivitelre kerülő harmadikat a megyéspüspök ur készítette. Siegel Albin budapesti műépítész remekelt e kettős tervvel. Az építést Schneider János és Mátyás jónevű gyulai építőmesterek kapták meg, kik nemes buzgalommal fogtak a kivitelhez. Hogy eddig hallgattunk a dologról, annak oka az a rendkívüli sok nehézség volt, amellyel a vállalkozóknak meg kellett küzdeniök a sok esőzés miatt és az építési anyag miatt. A remekül kiásott alapok a sok esőre összefolytak, úgy hogy hosszú fáradságos munkával

sikerült ismét kiásni és betonfalat verni, hogy az alapmegáldás megtörténhessék. (Bizonyosan tessék eljönni, az Aetnából még van egy korty!)

De nézzünk egy kissé a multba.

Minden esetre érdekes volna, ha szakavatott kéz összeállítaná Élesd történetét, mert ezzel Biharmegyének zajos történeti multjára is sok adat gyűlne össze. De nem érdektelen, az évesdi plébánia történeti feljegyzése „Historia domus” és „Canonica visitatio” sem. A Körözsvölgye a XI—XII. században is sűrűn lakott volt.

A Báródság tiszta magyar volt. A Körözsvölgyében a természetesen tisztán kath. magyar népnek több plébánia állott lelki gondozására. Az évesdi róm. kath. plébániáról pl. 1216-ból tudunk 1557-ben szünet meg és 200 év mulva 1757-ben állítottott fel újra. Az évesdi hagyományok holmi veres barátokról beszélnek, amiből csak annyi igaz, hogy előzőleg; de közben ideiglenesen is kapucinus atyák jártak ki Váradról a hívek lelki gondozására. 1757-től rendes plébánosuk volt. Első Tankó András volt 1767-ig. Utána sokan: Rosnauer Mihály, Bukovszky József, Eperjessy József, Bernáth Péter, Katona György, Orosz József, Kopócsy János, Mieskey Ferenc stb.

Hogy a mai kis plébánia templomot ki építtette, nem tudjuk, de már 1728-tól kápona néven szerepel. Valószínű, hogy a kincstár építtette a sóhivatáli tisztek és alkalmazottak számára. Hogy a kincstár a templommal ilyes viszonyban állott, mutatja, hogy még 1823-ban is, amikor pedig már régen eladta az évesdi uradalmat gróf Batthyány György Józsefnek (valószínűleg a XVIII. század végén), információt kér „az évesdi parochia kincseiről” egy ezüst szentsejmutató és kehelyről. A kegyuraság az által fejlődött ki, hogy az évesdi uradalom bitokosa, mint hithű katolikus

1. Föllet adott a plébános jövedelme gyarapítására.

Az eredeti német szöveg egykori magyar fordításának ide vonatkozó része így szól: „Ambár az Élesdi Dominium Impetratioja alkalmatosságával a mint a Camezalis Betsü Levél is megmutatja, az Élesdi Plébánus tartására semmi sints rendelve, én mindjárt azon Jóság által vételénél nemcsak hogy egy egész Colonialis sessiót assignáltam, de még esztendőnként 170 frtokat is adtam, azzal az lekötelezéssel, hogy az Templomban tartatni szokott örökös világot provideálni fogná, ellenben esztendőnkint 150 missék mondattassanak érettem. Ezen segedelmemet minden időre kiterjesztem stb.

2. Az iskolára vonatkozólag, melynek telkét egy rozoga épülettel 1717-ben vett az egyházmegye — a Canonica Visitatio megjegyzi: melynek fentartása és ujjáépítése a hitközség kötelessége volna, ha birná — 1824-ben alapjából ujjáépíttette a jó lelkű gróf. Az akkori megyéspüspök 1823-ban tett látogatásakor kérte meg erre és ekkor ígérte meg a gróf a patronusi terhek teljes elvállalását és teljesítését.

A plébánia épületet 1769-ben a kincstár építtette sötiszi lakásnak és csak később, idővel lett belőle lelkészi lakás.

A hívek számára nézve érdekes, hogy az 1823. évben a kath. iskolába 3 fiu és 12 leány, 1832-ben pedig 6 fiu és 16 leány járt. Télen nem jártak, mert mint a történet megjegyzi, az iskolában nem volt kályha. (Az igaz, hogy később meg, mikor kályha volt, nem volt fa. Meleg csak akkor volt az iskolában, ha a gyermekek kötelességükhöz híven hónuk alatt hoztak egy-egy hasábot.) Ezekből százalék szerint, de hiteles feljegyzéssel is egyezik, hogy Élesden 1823-ban 177 kath. volt, 1832-ben 207, most pedig iskolaköteles róm. kath. gyermek van 100 körül, a hívek száma pedig 600.

Az 1856. évben Aisele János váradolasi káplán lett Élesdre plébánosnak ki nevezve. Ezt írja: „N. B. Megjegyzést ér-

demel, hogy ezen állomásért több folyamodó nem volt, minthogy az élesdi állomástól a kaptalani kar ugy remegett, mint a gyermek a mumustól. Ezután nem lesz így! Ha szegény is a plebános, lesz szép temploma is, lesz lakása, otthona!

Es ebben részük van mindazoknak, akik — ki több vagy kevessebbel hozzájárultak az élesdi katolikusok várának építéséhez. Eljöhettek ide e forgalmas, népes községbe, de el is járnak e plebánia területén levő szórakozó helyre, (Zichy-barlang) tudom sokan, legalább rámutathatnak majd a nem-sokára messze-messze állású karsu tornyu templomra — abban nekem is van néhány száz téglám, földi dicsőségnek ez is valami!

Kedves Szerkesztő Uramat pedig arra kérem, hívja fel azokat, akiknek módjukban van, adakozzanak az élesdi templom céljaira, mert még igen-igen sokra van szükségünk! Ami van, azért is hála Istennek!

Kozios Gusztáv.

A legutóbb közölt kimutatás óta az újonnan épülő élesdi egyházi épületekre adakoztak: Gróf Ferenc prépostkanonok 100 K, Gabriely Lajos apátkanonok 400 K, élesdi volt urbéresék áll. közbirtokosság nagy harangra 200 K. Isten adjon érte bőséges áldást! Élesdi plebános.

Újabb betörés Nagyváradon.

Kifosztottak egy korcsmát.

Ez az esztendő a betörések esztendeje lesz Nagyvárad számára. Egymást érik a legvakmerőbb és a legravaszabbul végrehajtott betörések a városban, amelyek aztán a lezajlásuk után egyszersmindenkorra letűnnek, befejeződnek, mert a rendőrség képtelen nyomra jutni. Tegnap éjszaka megint új betörés történt a Rákóczy-ut 57. szám alatt a vasuti pályaudvar közelében levő Haldek Vilmos-féle korcsmában.

Haldek Vilmosné az éjjel negyedtizenkettőkor zárta be a korcsmát, amelynek épülete magánosan áll udvarok, kertek között és hazament a lakásába. Tegnap reggel öt órakor, amikor felnyitotta az üzletet, rémülten látta, hogy a korcsmahelyiségben betörők jártak, akik teljesen kifosztották minden értékéből. A belső helyiségnek a pályatestre felvezető utra néző ablaka alatt a falat kibontották és úgy hatoltak be az éjszakai vendégek. A kellemetlen felfedezésre a tulajdonos azonnal telefonozott a rendőrségre, ahonnan Jánossy Gyula főkapitány, Egely Lajos kapitány, Ehrlich Imre ügyeletes fogalmazó, Bodó László felügyelő, Bott és Méhes detektívek siettek ki a helyszínre.

A nyomozást Bodó László rendőrfelügyelő kezdte meg, aki megállapította, hogy az ismeretlen tettes vagy betörők a korcsma belső helyiségének vékony, 17 centiméter vastagságú falát az ablak alatt 52 centiméter szélességben és 32 centiméter magasságban kibontották. A kibontott fal mellett rácsos kerítés van, a mely mögött cserjék, bokrok sűrű árnyékot vontak az éj homályában a falra és így a tettesek zavartalanul, teljes biztonságban dolgozhattak. A belső helyiségből három asztalterítőt, két törülközőt, két félig himzett női munkát vitt el, azonkívül két férfi és egy női kalapot, valamint a bőrdíványt összehasgatták. Ebből a szobából eltűnt még egy bőrtarisnya is, amelyet egy, a szőlőhegyen lakó tapasztó cigány hagyott ott adósság fejében. A korcsma helyiségben pedig a polcokról nyole-tíz üveg konyakot és likört szedtek össze. A butykosokban levő édes italokat nagy üvegekbe öntötték és úgy vitték el. Azonkívül nagymennyiségű kolbászt, meg az egész trafik készletet, késeket és a szegény-perselyből mintegy 6 korona készpénzt vittek el. A fal mellett egy nagy

zsák kenyérhaj állott, a zsákból kifordították a tartalmát és a rablott holmikát az üres zsákban szállították el.

A nyomok a kerítésen keresztül a pályatesten át a szőlőhegyek felé vezetnek.

A kár körülbelül 130 korona. Eleinte arra a cigányra gyanakodott a rendőrség, aki a tarisznyáját zálogban hagyta, de már tegnap más nyomot talált. Egyre csekélyebb azonban annak a valószínűsége, hogy az efajta betörések tettesei kézrekerüljenek.

Küzdelem a medvével

Izgalmas kaland Nagybiharon.

*

Izgalmas vadászkalandról ad hírt vaskóhi tudósítónk. Az eset tegnapelőtt — hétfő délután történt, de csak tegnap került nyilvánosságra. Kompaszku Ulpió községi erdőőr a főszereplője a kalandnak, melyben majdnem életét vesztette. Meseként tűnik föl az egész történet s Vaskóhn sem hitték volna el, ha nem találtak volna reá a fenevadak hullájára.

Kompaszku Ulpió biharkristyóri erdőőr hétfőn hajnalban kiment a Nagybihar nevű hegyre, hogy ott vadorzókra lessen. Ez évben különösen elszaporodtak a vadorzók. Minden puskás embert az erdő vadjainak a pusztítására kényszerít a szegénység.

Kompaszku nyugodtan ballagott föle a hegyoldalra. Gyönyörű szép augusztusi reggel volt, amelyet már hetek óta nem látott Vaskóh és vidéke.

Éppen egy hegyszakadék felett ment el, amikor alulról valami gyanus zajt hallott. Olyant, mint amikor a vadász nagy vadat hajt. Egy nagy fa mögé húzódott és úgy figyelt. A zaj egyre erősödött, de sem az állatokat, sem a vadorzót nem látta. Jó nyedőrig várt így, amikor megunva a várást, lefelé tartott kerülő uton a szakadékba. Vesztere tette.

Nesztelenül igyekezett menni, de nem sikerült lépteinek zaját teljesen elnyomni. Amint egy tisztásra kiért, egy embert látott a tulsó oldalon a sűrű fele tartani. Nem merte követni. Félt, hogy a vadorzó a sűrűből reál. Ehelyett megkerülte. A völgy alsó végén aztán egy eb bukkant elő egyik bozótból. Az eb megtámadta az erdőrt. Ez azonban lekapta duplacsövű fegyverét s lelőtte. Alig durrant el fegyvere, amikor néhány lépésre tőle lövés dördült el. Kompaszku azt hitte, hogy neki szólt a lövés. Néhány lépést tett előre s ekkor alig pár méternyi távolságra tőle föltűnt a vadorzó alakja. Kompaszku lövésre emelte fegyverét s rákiáltott a menekvő emberre:

— Állj! ki vagy?

— Menekülj te is! — kiáltott amaz vissza. Ekkor gyanus morgás ütötte meg fülét. A hang közvetlen közelből jött. Hirtelen megfordult, de a látvány megfagyasztotta ereiben a vért. Pár lépésre volt már tőle egy megsebezett medve. Két lábra állva futott feléje. Kompaszku kilötte fegyverének másik csövét is. A golyó megtette kötelelességét. A medve élettelenül zuhant le. Azt hitte az erdőőr, minden veszélyen túl van s odament a fekvő medvéhez. Elővette vadászését s a biztonság okáért szurta a még mindig vonagló állatnak.

Fegyverét egy fához támasztotta s nyu-

godtan fogott az állat végtagjainak az összekötéséhez, hogy majd elszállithassa. Munkáját azonban nem fejezhette be. A medve párja tünt elő s mielőtt az erdőőr fegyverét megtölthette volna, előtte volt a vad.

Kompaszku reáugrott a vadra s markolatig beledöfte a kését. A medve azonban nem esett össze, hanem átölelte az erdőrt. Hogy ezután mi történt vele, arra már nem emlékszik. Másnap, a „hudre drakuluj“ nevű üreg mellett találtak rá a falubeliek.

Valószínű, hogy a medve a már összeroppantott embert magával cipelte. Ahhoz azonban, hogy kivégezze, nem volt már ereje. Ott feküdt élettelenül az ör mellett az üreg közvetlen közelében. Egyébként az üreg volt a két fenevad tanyája. Sok állati csont maradékot találtak benne, akik reátaláltak az örre.

Megállapították azt is, hogy nem az örre lőtt a vadorzó, hanem a medvére. Legkülönböztetőbb azonban az, hogy a lelőtt kutya tulajdonosát senki nem ismerte föl. Valószínűnek tartják, hogy a vadorzó Kolozsmegyéből való. Ugyanis a „Nagybihar“ hegyesucs, amelyen a „hudre drakuluj“ van, alig félórrai járásra van Kolozsmegye határától.

..HIREK..

...

Szent István napja.

Első dicső szent királyunk ünnepét üli ma a magyar nemzet. Szent István királyt méltán nevezzük a második honalapítónak, mert csak az ő bölcsességének az ő vallásos buzgalomának, a távoljövőbe látó gondoskodásának eredménye, hogy ma áll hazánk s honfoglaló elődeink nem jutottak arra a szomorú sorsra, mint a népvándorlás idejében némely más népfajok. Az általa lerakott alapokon maradt meg s fejlődött tovább az a Magyarország, amelyet a szent király a magyarok Nagyasszonyának pártfogásába ajánlt.

A magyar nemzet hálája, szeretete kegyelettel ünnepli meg évről-évre első szent királyunk emlékezetét.

A templomok boltívei alatt felzendül a szivből fakadó ének:

Ah! Hol vagy magyarok tündöklő csillaga?

Hol vagy István király,

Teged magyar kíván . . .

Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga . . . A te szellemedre volna most is szükségünk. Keresztény alapra fektetett országod napról-napra támadják a modern haladás nevében azok, akiknek szívében idegen az Isten és Haza fogalma, akik a te alkotásaidat szeretnék megdönteni, hogy tév-tanaikkal megmérgezzék a lelkeket.

A trón és oltárt ostromlókkal szemben a te erős karodra van szükségünk, dicső szent István király. A te apostoli szellemedre van szükségünk, a te fényes példád kell követnünk, mert Magyarországnak keresztény országnak kell maradnia!

Szent István király, maradj ezután is velünk, ne feledkezzél meg rólunk és szegény hazánkról. Tekints belső viszályoktól sujtott nemzetedre, régi kedves országodra. Akkor lesz ismét boldog a magyar, ha a Te

szellemében, a Te égi oltalmad alatt halad tovább kitzött célja felé.

Szent István napja alkalmából ma, szerdán a templomokban ünnepélyes istentiszteletek lesznek.

A nagyvárad székesegyházban délelőtt 9 órakor az ünnepélyes szentmisét gr. Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök, a szentbeszédet pedig Brém Lőrinc tb. pápai káplán, püspöki titkár tartja.

A szentmise alatt a székesegyházi ének- és zenekar, a honvédenekar közreműködésével, a következő egyházi zenedarabokat adja elő:

Filke: Ünnepi mise

Kersch: Ecce Sacerdos

Justus ut palma florebit.

Veritas mea.

Befejeztül:

Ah! hol vagy magyarok... régi magyar ének a capella. Előadja a kar.

* **Kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy Ófelsége báró Hazai altábornagynak az I. oszt. vaskoronarendet, — Bocskor Mihály kuriai bírói címmel és jeleggel felruházott táblabíróknak pedig a Lipót-rend lovagkeresztjét adományozta.

* **Katonai érdemkereszt.** A király Balogh Sándor 37. gyalogezredbeli századosnak a katonai érdemkeresztet adományozta, Danics Hubert 101. gyalogezredbeli századosot pedig legmagasabb megelégedése ismételt tudtul adásával tüntette ki.

* **Uj honvéd tiszték.** A hivatalos lap tegnapi száma közli a Ludovika Akadémiát végzett új honvédhadnagyok kinevezését. A nagyvárad 4. honvédgyalogezredhez Dezső László és Szladek Béla, a 2. honvédhuszárezredhez Altorjay György és Proubszky András nevezettek ki hadnagyká.

* **Eljegyzés.** Bánk György eljegyezte bonyhi és kailai Bonyi Antal szépséges leányát Maricit.

* **Elmarad a népünnepély.** Szent István napján, augusztus 20-án nagy ünnepségek színhelye lett volna Nagyvárad városa. A rendező bizottság erre a napra tervezte azt a tarka, változatos s hatalmas népünnepélyt, amelynek a tiszta jövedelmét az árvizkárosultak fölsegítésére fordították volna. Az egész város közönsége plakátok és ujságok útján még jókor értesült a készülődő nagy cécókról, mindenütt nagy várakozás és érdeklődés előzte meg ezért a Szent István napot. Az ünnepségek terve teljesen elkészült már Jelinek Géza és Losonczy Gábor programja szerint. Lett volna kora délután óriási, fantasztikus felvonulás a Rákóczi-utról a Szent László-téren keresztül a Rhédey-kertbe, ahol már minden készen várta volna a menetet. Cirkusz, népies mulatságok, kabaré a nyári szinkörben, aratóünnep, sátrak, konfetti, zene tánc, ökörsütés, futball mérkőzések. A lehetetlenül rossz időjárás azonban nem engedte hogy a népünnepélyt a tervezett napon meg lehessen tartani. Nyolc nap óta azonban a folytonos esőzés annyira foláztatta a Rhédey-kertet, hogy a rendezőség orvosok tanácsára elállott az ünnepély megrendezésétől. Egyéb technikai akadályok is voltak, azért a rendezőbizottság elhatározta, hogy szeptember hó 7-én és 8-án rendezi meg az ünnepélyeket az árvizkárosultak javára. Addig a programok is bővülni és gazdagodni fognak. A jótékony célú futballmérkőzést azonban meg fogják tartani.

* **Nagy opera-estély a Sasban.** Ma, Szent István napján este ismét nagy

élvezetben lesz részük a magasabb zenei alkotásokat megértő és kedvelő közönségnek. A honvédenekar nagyobb szabású hangversenyt rendez a Sas-kávéházban, amelynek műsorát a legszebb operákból állította össze *Fricsaj*, a honvédenekar kiváló karmestere.

* **Téli ruhákat** u. m. bundák, szörme és plüs kabátokat, szőnyegeket stb. nyári gondozásra elvállalunk felelősség mellett javítással együtt *Hatvány* és *Szentmiklós* szűcsök, Nagy Sándor-u 1.

* **Kossuth-utca 12. sz. ház emeletén** háromszobás utcai lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

* **Rimanóczy-étterem,** helybeli és vidéki intelligens családok találkozó helye. *Estélyek, társas vacsorák és összejövetelek* részére külön termek. *Kitűnő italok, izletes magyar konyha. Abonensek elfogadtnak.* Szíves pártfogást kér a bérlő.

x **FELHÍVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét a **most megnyitott Rácz és Vass női divatszalonban** készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Mérsékelt árak. Nagy Sándor-u. 17.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad Rákóczi-ut 20 (Lévai M-féle házban.) Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerűbbtől a leediszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegcselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sirkerecsék, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev-lap hívásra azonnal megjelenek.

x **Tekintettel a rossz pénzviszonyokra** leszállítottam az árakat. 3 pár női harisnya 1 kor. 3 pár fegyházban kötött férfi harisnya 78 fill. 1 pár patent gyermek harisnya 26 fill. 6 darab fin. vászon kendő 80 fill. 1 m. sweitz hímezés 24 fillértől. 1 m. csipke 2 fillértől. 1 pár nyári keztyű 30 fillértől kapható **Ungerleider Salamonnál** Szent János-utca 4. sz. alatt.

x **Szandál** 20—25 számig 2 korona; 26—28-ig 2 K 60 f., 29—34-ig 3 K 20 f., 35—42-ig 4 K., Vászón cipő 35—42-ig 1 K-tól kezdve szürke és barna szarvasbőrrel, női fél cipő 6 kor., női parti fél cipők 3 koronától kezdve Feketénél Szent János-utca, Kispipa mellett.

x **Magyarország első női tambura zenekara a Korona kávéházban.** Ma és minden este a Korona kávéházban újonnan átalakított helyiségében hangversenyez az országos hírű **MATYOK** Péter tambura (Pagauin) vezetésével egy elsőrangú erősből összeállított női tambura és énekkar u. m.: Kővári Rózsika Steuvurz, Rácz Margit, Juhász Ilonka, Eördögh Aranka, Simeu Juliska, a zardagon összeállított m. sorból különösen kiemelendő a Gyöngyi duett remek énekszámaikkal. Kezdet este 8 órakor. Szabad bemenet. Szíves pártfogást kér Matyok Péter.

x **Egy elegáns fekete ébenfa** pianino kéz alatt eladó Hármass utca 12 szám.

x **Teljes ellátásra** elfogadok két úri leányt. Leveleket a kiadóba kérek: „Intelligens özvegy” címen.

x **Tekintettel** az előrehaladott időre mélyen leszállított árakban árusítjuk a nyári újdonságokat, **UJHELYI RÓZA** Rákóczi-uti üzletében. Finom gyászkalapok és fátolok is kaphatók. Telefon 130. szám.

* **Ingtalan eladás.** Nagyteleky-utca 31 szám. alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban Hungária cipőgyár r.t.

x **Okleveles tanítónő** — mérsékelt díj mellett — órákat ad **iskolai tantárgyakból**, valamint **zongora és hegedűből**, akár saját lakásán, vagy pedig házhoz járva. Kivánatra tanít **rajzot és olajfestést** is. **Lakatos-utca 11. sz. a.**

x **Erdekében áll**, hogy megrendeléseivel felkeresse **Biró László és Tsa** úri, női- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak,

modern szabás, elsőrendű munka Sal Ferenc-utca 17. Telefon 832 sz.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
elecrotechnikai vállalkozó
Nagyvárad, Sasár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x **Zombor Sándor** sebész-orvosi műszer, kötszer és testgyenesítő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett műhelyében készít mindenféle fém-csiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-árbán, levelekre válasz.

* **Hölgyek kényelmére** bevezette a telefont, hogy a fürdő szezonra gyorsabban lehessen hölgyeinknek a megrendeléseket feladni a *Mille Juliette* fűző-teremnél Nagyvárad Színház-u. 4. Emke mellett. **Készít:** legujabb divatu fűzőket, haskötőt, melltartót, egyenestartót stb. **Allandó nagy raktár fűzővédőkben.** Telefonszám 827.

x **Két jégész sétál a városban**, szemben találják magokat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árbán szereztet be mindenki **Nagy Sándor** férfi divatruha kereskedésében a *Zöldfa-utca*n, passagé-kapu mellett.

x **Vörösbor!** Nyáron a legkellemesebb ital! Literje 96 fillér. — Csodaszép mézédés *csemegezőllő*; kitűnő pecsenye és *pezsgőborok*; *kőhánvai* maláta és szalon *sörök*, **MERTZ NANDOR** csemegeüzletében, Körös-utca. Telefon: 448. sz.

x **Az erdélyi kereskedelmi és autómobilforgalmi r. t.** helybeli fiókja autómobilokban, pneumatikokban, valamint az összes autómobil-felszerelési és szükségleti cikkekből *Szilágyi Dezső-utca 6. szám* alatti (telefon 13-21.) telepén nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages *Körház-utca 6. szám* alatt (telefon 13-52.) van, hol ugy a helyi, mint az átutazó autómobilok a legideálisabb garaget találják és egyuttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szerezhetik be.

x **Különlegességi** cukorka- és csemegeüzlet csak egy van városunkban, a *cukorka bonbonniére* a Bémer-téri korzón, hol sem kávé, sem fűszer szag nem járja át a cukorka és csemege különlegességeit. Ezért mindenkinek saját érdeke egészség szempontból is, hogy szükségleteit ott szerezzék be. Finom kiszolgálás és olcsó ár. Tisztelettel **Benedek Testvérek** tulajdonosok

x **Ne higgyen az ember** senkinek a világon, hanem győződjék meg személyesen róla, hogy bazárcikkeket, játékot, ajándéktárgyakat nagyon jól lehet vásárolni a **Párisi bazárban** a Sas-passagé bejáratánál.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076.

x **Középiszkolába** járó fiúk keresztény úri házhoz teljes ellátásra zongora használattal elfogadtnak. Ajánlatot kérek a kiadóba „Iskolás fiúk” címen.

x **Klein Vilmos és Társa** üzlete ismét megnyitott Rákóczi-ut 18. Meglepő olcsó és szolid árbán szerezhető be finom férfiingek á 2—, láb-ravalók 1—, gyermek-kötények —50, gyermek harisnyák —24, 12 drb finom batiszt zsebkendő 3—, férfi és gyermek sapkák már —36 fillértől, női keztyűk —18 fillértől, vászoncipők —60 ftól. Mindezeneken kívül kaphatók férfi és női harisnyák, női clott lüster és vászon kötények, férfi és női esernyők, clott és siffon szoknyák, bőr és acél áruk és sétatökök

erőteyözök egységesítése érdekében emlékeztetést működést fejtsen ki s becsületet szerezzen a kötelességtudó fegyelmzett katolikus szellemnek. A nagygyűlés költségeinek fedezésére 300 koronát mellékelek. S midőn Nagyméltóságodnak fúradhatatlan buzgalmaért mély elismeréssel adózom, kiváló tiszteletem kifejezése mellett maradok Glattfelder Gyula s. k., esanádi püspök.

* Egy derék matróna halála.

Őszinte részvétellel értesülünk egy derék matróna haláláról. Néhai Szűcs István volt városi főlevéltáros és 48-as honvédhadnagy özvegye, szül. Lévy Julianna, élete 74. évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Halálát fia: Szűcs Géza honvédőrnagy-hadbiztos, továbbá Szűcs Lajos és Szűcs Sándor honvédőrnagy gyászolják. Temetése holnap, augusztus 24-én délelőtt fél 11 órakor lesz az uri-utcai gyászszobából.

* **Házasság.** G. Gombay Jolán és Kiss Károly folyó évi július hó 19-én a badacsonytomaji plébánia-templomban házasságra léptek.

* **Lopják a virágokat a közterekről.** Hogy még nagyon el vagyunk maradvá a nyugoti kultúrnépektől, azt apróbb, de jellemző dolgokról is láthatjuk. A nyugati országokban sok pénzt és fáradságot áldoznak a parkok és terek díszítésére; egy-egy park valóságos virágos kert. A közönség nem bántja a virágokat, sőt valósággal örködik reá. Nálunk azonban minden bokor virág mellé egy-egy rendőr kellene, hogy megvédje a közönség vandalizmusától. A városi főkertész igyekszik, hogy a parkok és terek díszítése gyönyörködtesse a szemet s a legszebb virágokat ellopkodják, letördelik. A napokban a Bémer-tér bekerített virágágyain tarolták le a tubarózákat, sőt még a szárazakat is összetépték, leszaggatták. És az a legsajnosabb az egész dologban, hogy nem csak kocsisok, cselédek, vagy gyermekek követik el ezt a vandalizmust, hanem olyanok is, akik magukat uri embereknek és előkelő hölgyeknek tartják. Csak egy-két esetben csipjék el és büntessék meg érzékenyen az illetőt, talán nem ismétlődik ez a barbárság oly sűrűn s nem lesz eredménytelen a városi főkertész igyekezete.

* **Inzultált alezredes.** Szent István napján izgalmas jelenet folyt le a semmering—glogici gyorsvonaton. Az étkezőkocsiban egymással szemben két tiszt ült, egy alezredes, meg egy vezérkari százados. A tiszt jó ideig vitázva beszélgettek, midőn egyszerre hirtelen felugrott a százados és arculütötte az alezredest. Az izgalmas jelenet leirhatatlan konsternációt keltett a vagonban. Az inzultált alezredes halálsápadt lett, de a következő pillanatban már felülkerekedett benne a katonatiszt és revolveréhez nyúlt. Fegyverét használni azonban nem volt ideje, mert a vasuti személyzet lefogta és szétválasztotta a tisztet. Hogy mi indította a századost arra, hogy felebbvalóját inzultálja, azt természetesen gondosan eltitkolják. A kinos ügynek különben a hadbíróóság előtt lesz folytatása.

* **Betegsegélyzőpénztár Nagyszalontán.** A kerületi munkásbetegsegélyzőpénztár ellen Biharvármegyéből a legtöbb panaszt a nagyszalontai munkaadók adták be. A nagyszalontai munkaadók száma ugyanis oly nagy, hogy akárhány megyei székhely nem tud annyit kitüntetni. Érthető is, ha a pénztári tagforgalom is nagy. Ez

teszi érthetővé aztán, hogy a munkások gyors változását a Nagyváradon székelő központi vezetőség nem tudja keresztül vinni és a munkaadók ellen egymást érik a panaszkok. A sokat zaklatott szalontai munkaadók részéről e miatt állandó támadásnak volt kitéve a pénztár. Hosszu és nem könnyű küzdelmek után végre most belátta a pénztár, hogy ezen az állapoton segíteni kell. A bajokat pedig úgy akarják orvosolni, hogy Nagyszalontán egy pénztári különítményt állítanak föl. A különítmény élén egy számtiszt fog állani. Ennek a számtisztnak egyelőre a felszólamlások elintézése lesz a feladata. Ez ugyan vajmi kevés és bizonyára nem fognak megelégedni ennyivel. A fő dolog lenne a ki- és belépések felvétele. Valószínű, hogy ezt a fontos dolgot szintén rá fogják bízni a különítmény vezetőjére. Az új hivatal, melynek a szalontaiak bizonyára meg fognak örülni, a szalontai ipartestület helyiségében lesz. Értesülésünk szerint a különítmény csak a jövő év augusztus havában kezd meg működését. Ez azonban még nem végleges döntés. Most ugyanis tárgyalások folynak az iránt, hogy lehetőleg már május havában, esetleg még hamarabb is életbe lépjen a reform.

* **A honvédszenekar Debrecenben.** A nagyváradai honvédszenekar a nagy katonai gyakorlatok alkalmából Debrecenbe érkezett s hangversenyt rendezett a Hungária tágas termében. A zenekart a debreceniek nagy érdeklődéssel fogadták s „lázas izgalommal várták a zenekar bemutatkozását, amely feltűnő keretek között folyt le”, mint az egyik debreceni újság írja. A zenekar játékát a D. U. a következőképpen méltatja: „A zenekar az első estélyen egészen klasszikus műsort adott. E ismerien a legnagyobb operarészleteket játszotta finom művészettel. Az első pillanatra talán tulszának tetszik, pedig ez a jelző illik reá legelsősorban. Ez a zenekar épp olyan mestere a tuzes fortissimóknak, mint a leghalkabb pianissimóknak. Minden részletnél egyformán zavartalan élvezetet szerez. Az egyes számok után percekig tartó s szünni nem akaró taps hangzott föl. Nem egyszer ráadásokkal is kellett szolgálniok, mert a közönség ovációja ellenállhatatlanul követelte. A honvédszenekart, amely az első nap 28 tagból állott, 30-ra kiegészül, Albert Ferenc őrmester, helyettes karmester vezényelte, kitűnő művészi érzékkel. Ő különben a katonazenekar hárfása is, mert ebből a zenekarból ez a rendkívül szubtilis hangszer sem hiányzik s mint mondják, a legavatottabb kezekben is van. Mára érkezik meg a zenekar első karmestere: Fricsaj Richárd.”

* **Kitüntetett fenséges asszonyok.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a király Zita főhercegnőnek, Augustia főhercegnőnek és Hohenberg Zsófia hercegnőnek az Erzsébet-rend nagykeresztjét adományozta.

* **Megakart halni, mert mellbeteg.** Debrecenben a Diana-fürdőben egy Klein Ferenc nevű villanyszerelő mellbe lötte magát. A mentők a kórházba szállították a 25 éves fiatalembert, aki a rendőrtiszt előtt elmondta, hogy Bartha Károly budapesti villanyszerelési gyárában dolgozott Nyole hét óta azonban beteg s ezért nem dolgozik. Mielőtt az öngyilkossági kísérletet elkövette volna, több levelet írt, ezek között egyet Nagyváradra a menyasszonyának. Öngyilkossága okául a következőket adta elő:

— A budapesti munkás betegsegélyző pénztár tagja vagyok s mint ilyen, persze betegségemben ott kezeltetem magam. Nem régen megállapították rólam, hogy munkaképtelen vagyok. Ez nagyon elkésritett. Mellhártyagyulladásom és tüdőbajom van. Nagyon szerettem egy asszonyt Nagyváradon, feleségül is akartam venni, de így betegem, mellemben gyógyíthatatlan nyavalyával nem akartam házasodni, nem akartam elrontani éppen annak az életét, akit úgy szerettem.

— Miért jött éppen Debrecenbe elkövetni az öngyilkosságot?

— Kisvárdán voltam a nővéremnél elbucszni. Visszafelé jövet Debreczenben kiszálltam. Itt akartam magam eltemetetni!

— Miért?

— Okom van rá, de ez titok. Reggel érkeztem, alaposan berugtam és ez volt a szerencsétlenségem, mert részegen nem tudtam jól célozni.

— Szerencsétlensége volt? Talán inkább szerencséje?

— Dehogy szerencse, válaszolt az életunt. Az én életem már nem élet.

Az öngyilkos állapota különben nem súlyos. Mikor magára lőtt, még akkor is tényleg a sok megivott szeszes ital hatása alatt állott.

* Megoperálták Skerleczet.

Tegnap délben a következő hivatalos értesítést adták ki báró Skerlec királyi biztos állapotáról: A beállott magas láz és a jobb felső kar beszűrdősei folytán a beteget narkotikus állapotban dr Lumnitzer tanár megoperálta, a mennyiben a lőcsatornát két oldalt megtágította. A beteg állapota a beavatkozás után kielégítő. Dr Lumnitzer, a ki Unkelhauser osztályfőnök és báró Skerlec édesanyja kívánságára érkezett Zágrába, még ma visszatér Budapestre. A beteg ez idő szerint narkotikus állapotban alszik. Hőmérséklete 27,2 C.

* **Neukomm Ferencet szélütés érte.** Versecről írják: Magyarország leghihesebb, sokat emlegetett működvelő hipnotizőrje, a most 76 esztendős Neukomm Ferenc nemrég elvesztette az emberek fölött való fizikai uralom megmagyarázhatatlan erejét. A verseci vagyonos német kufurómestert, a kit Magyarországon a főuri körökben épp úgy mint az alsóbb néposztályok előtt babonás csodálat övezett, kevéssel ezelőtt éjjel, álmában baloldali szélütés érte és organizmusának megszűnt hipnotikus ereje.

* **Csaló könyvkereskedő segéd.** A dézsi kapitányi hivatal távirati értesítése szerint Vértesi Károly könyvkereskedő segéd tatatóvárosi illetőségű, Danicsék Etelekától egy értékes aranygyűrűt ellopott s azzal Kolozsvára szökött, ahol többektől pénzt esalt ki. A nyomozás elől Bánffyhungyadra szökött, ahol szintén csalást kísérelt meg, de nem sikerült és most Nagyváradra utazott és itt mint képügynök adja ki magát, s valamelyik szállodában tartózkodik. A közzött csaló 28—30 évesnek látszik, közep magas, hosszukás arcú; ismertető jele, hogy egy kissé sántít.

* **A nagybácsi végrendelete.** (Uj műsor a Vigadóban.) Ez a címe a Vigadó mozgószínház mai slágerének. Rendkívül kedves, szórakoztató néprege, amely három

felvonáson keresztül leköti az érdeklődést, úgy felnőtteknek, mint a serdülő fiatalságnak egyformán élvezetet nyújt. A sláger mellett nagy hatása lesz „A szökött rab” angol drámának, ezenkívül két új bohózat „Bob és nővérkéje” és „A talált pénz” rendkívül mulattató. Gyönyörű eredeti felvétel a „Tündérkertek” egészségi a remek műsort. Az előadások d. u. 3 órakor kezdődnek.

* Betörők a trafikban. A bajai rendőrség távirati értesítése szerint a múlt éjjel ottan Grünhut Miksa nagytőzsdéjének pincéjén át ismeretlen tettesek behatoltak a trafikba és a következő tárgyakat lopták el: 2600 korona értékű okmánybélyeget, 1340 korona készpénzt, továbbá 2000 drb Luxor, 250 drb Ramses cigarettát, 500 drb Senoristast, 1700 drb Ibist, 800 drb Moerisist, 600 drb Osirist, 800 drb Figarót, 800 drb Palmistast és 1000 drb Palmas szivart. A bélyeget tartalmazó könyvet is elvitték a tettesek. Összes kár 16000 korona. A bajai rendőrség kéri a váradi rendőrséget, hogy a szivar és bélyeg árúknak esetleges értékesítését akadályozza meg.

* Az autombiltulajdonosok figyelmét felhívjuk Gyapay Árpád okl. gépészmérnök Jókai-utca 17. sz. alatt levő (telefon 3—38.) autombilkellékek raktárára, mely a világ legnagyobb autombilalkatrész és felszerelés áruház — Mestre & Blatgé r. t. párisi cég, nagyváradi fióktelepe, hol az összes létező autombil kellékek a legutányosabb áron szerezhetők be. Az említett párisi cég budapesti fióktelepe versenyképes áraival rövid idő alatt teljesen meghódította a budapesti piacot, s mivel a fióktelepek árait a központ állapítja meg, ugyanazon árak mellett szerezhetők be az autombilkellékek a fióktelepeken, mint a cég párisi főtelepén. Egyszeri próba meggyőzi az autombiltulajdonosokat arról, hogy ezen autombilkellékek raktár már régen érzett hiányt van hivatva pótolni.

Ugyanez áll a nagyarányú gummilera-katra is, hol a legkitünőbb hazai és külföldi gyártmányokból állandóan a legfrissebb áru van az összes méretekben raktáron, s a gyárrakkal való közvetlen összeköttetés folytán azok a legolcsóbban szerezhetők be. Ugyancsak a legutányosabb áron vállalja Gyapay mérnök a sérült köpenyek és tömlők javítását, nemkülönben új szeges huzatok készítését.

* Téli ruhákat u. m. bundák, szörme és plüs kabátokat, szőnyegetek stb. nyári gondozásra elvállalunk felelősség mellett javítással együtt *Hatvany* és *Szentmiklósy* szűcsök, Nagy Sándor-u 1.

* Kossuth-utca 12. sz. ház emeletén háromszobás utcai lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x Cukorka és csokoládé különlegeségeik a legjobb csakis Aszódi üzleteibe, mert 3 üzlet részére sok a fogyasztás és így a cukorkái nem állottak, hanem mindig frissek és élvezhetőek. A közönség kényelmére Rákóczi-utca Kiss tőzsdéje mellett a Csokoládé Király Aszódi főüzlete vasárnap is egész nap a vásárló közönségnek rendelkezésére áll. Főüzlet Kossuth utca. II-ik fiók Kert-utca.

x Kis pipa vendéglő Szt János-utca 5. sz. Helybeliek és vidékiek találkozó helye. *Társas vacsorák* és *összejövetelek* részére külön helyiségek. *Kitűnő italok, jó magyar konyha.* Abonensek elfogadtatnak. Szíves pártfogást kér *Szujker Tamás* vendéglős.

x FELHIVJUK a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét a most megnyílt **Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Méréselt árak. Nagy Sándor-u. 17.

x Szőlős-utca 12. sz. házban több egyszobás mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

x Ridzyk József épület- és műlakatos Nagy-Várad Rákóczi-ut 20. (Lévai M.-féle házban.) Javitások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerűbbtől a leediszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecsel vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sirkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev.-lap hívásra azonnal megjelenek.

x Tekintettel a rossz pénzvisszonyokra leszállítottam az árakat. 3 pár női harisnya 1 kor. 3 pár fegyházban kötött férfi harisnya 78 fill. 1 pár patent gyermek harisnya 26 fill. 6 darab fin. vászon kendő 80 fill. 1 m. sweitz himzés 24 fillértől. 1 m. csipke 2 fillértől. 1 pár nyári keztyű 30 fillértől kapható **Ungerleider Salamon-nál** Szent János-utca 4. sz. alatt.

x Szandál 20—25 számig 2 korona; 26—28-ig 2 K 60 f., 29—34-ig 3 K 20 f., 35—42-ig 4 K., Vászon cipő 35—42-ig 1 K-tól kezdve szürke és barna szarvasbőröből, női fél cipő 6 kor., női parti fél cipők 3 koronától kezdve Feketénél Szent János-utcán, Kis-pipa mellett.

x Magyarország első női tambura zenekara a Korona kávéházban. Ma és minden este a Korona kávéházban átalakított helyiségében hangversenyez az országos híró **MATYOK Péter** tambura (Paganini) vezetésével egy elsőrangú erőkből összeállított női tambura és énekar u. m.: *Kővári Rózsika Steuvarz, Rácz Margit, Juhász Ilonka, Eördögh Aranka, Siniciu Juliska,* a gazdagon összeállított műsorból különösen kiemelendő a Gyöngyi duett remek énekszámakkal K-zd-ete este 8 órakor. Szabad bemenet. Szíves pártfogást kér *Matyok Péter.*

x Tekintettel az előrehaladott időre mélyen leszállított árakban árusítjuk a nyári újdonságokat, **UJHELYI RÓZA** Rákóczi-uti üzletében. Finom gyászkalapok és fátyolok is kaphatók. Telefon 130. szám.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalkozó
Nagyvárad, Füzár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

* Ingatlan eladás. Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban Hungária cipőgyár r.t.

x Erdekében áll, hogy megrendeléseivel felkeresse *Biró László* és *Tsa* urai, női- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak, modern szabás, elsőrendű munka *Sal Ferenc-utca 17.* Telefon 832 sz.

x Zombor Sándor sebész-orvosi műszer, kötszer és testgyenesítő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villany erőre berendezett műhelyében készít mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-áron, levelekre válasz.

* Hölgyek kényelmére bevezette a telefont, hogy a fürdő-szezonra gyorsabban lehessen hölgyeinknek a megrendeléseket feladni a *Mille Juliette* fűző-teremnél Nagyvárad Színház-u. 4. Emke mellett. **Készít:** legújabb divatu fűzőket, haskötőt, melltartót, egyenestartót stb. **Allandó nagy raktár fűzővédőkben.** Telefonszám 827.

x Két jogász sétál a városban, szemben találják magokat egy régi ismerősükkal *Pista* barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó áron szerezhet be mindenki *Nagy Sándor* férfi divatruha kereskedésében a *Zöldfa-utcán,* passagó-kapu mellett.

x Őszi-tér 14. sz. házban több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x Az erdélyi kereskedelmi és autombilforgalmi r. t. helybeni fiókja autombilokban, pneumatikokban, valamint az összes autombil-felszerelési és szükségleti cikkekben *Szilágyi Dezső-utca 6. szám* alatti (telefon 13-21.) telepen nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages *Körház-utca 6. szám* alatt (telefon 13-52.) van, hol úgy a helyi, mint az átutazó autombilok a legideálisabb garaget találják és egyúttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szerezhetik be.

x Vörösbor! Nyáron a legkellemesebb ital! Literje 96 fillér. — Csodaszép mézédés *csemege-szőllő*; kitűnő peccsenye és *pezzgőborok*; *kőbányai* maláta és szalon *sörök*, **MERTZ NANDOR** csemegeüzletében, *Körös-utca.* Telefon: 448. sz.

x Különlegességi cukorka- és csemegeüzlet csak egy van városunkban, a *cukorka bonbonniére* a *Bémer-téri* korzón, hol sem kávé, sem fűszer szag nem járja át a cukorka és csemege különlegességek izét. Ezért mindenkinek saját érdeke egészség szempontból is, hogy szükségleteit ott szerezze be. Finom kiszolgálás és olcsó ár. Tisztelettel *Benedek Testvérek* tulajdonosok.

x Középiskolába járó fiúk keresztény urai hához teljes ellátásra zongora használattal elfogadtatnak. Ajánlatot kérek a kiadóra *Iskolás fiúk* címen.

x Klein Vilmos és Társa üzlete ismét megnyílt Rákóczi-ut 18. Meglepő olcsó és szolid áron szerezhetők be finom férfingek á 2—, láb-ravalók 1—, gyermek-kötények —50, gyermek harisnyák —24, 12 drb finom batiszt zsebkendő 3—, férfi és gyermek sapkák már —36 fillértől, női keztyűk —18 fillértől, vászoncipők —60 ftól. Mindezen kívül kaphatók férfi és női harisnyák, női clott lüster és vászon kötények, férfi és női esőernyők, clott és siffon szoknyák, bőr és acél árúk és sétatobok nagyválasztékban. Nagyobb mennyiségű legújabb öngyűjtőt —50 fillérjével árusítjuk ki.

x Ne higgyen az ember senkinek a világon, hanem győződjék meg személyesen róla, hogy bazár-cikkeket, játékokat, ajándéktárgyakat nagyon jól lehet vásárolni a **Párisi bazárban** a Sas-passage bejáratánál.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpudlás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

Valódi **Chassala szandál**ok, amerikai **tennis cipők** és szabadalmazott **tennis ingek** kizárólag

REICHARD áruháza

cégnél kaphatók.

nagyválasztékban. Nagyobb mennyiségű legújabb öngyújtót — 50 fillérjével árusítjuk ki.

x **A zenekedvelő közönség** szíves figyelmét felhívjuk, Hamza Jenő primás újonnan szervezett 12 tagú bandájára, mely esténként a Fekete Sas kávéházban a szebbnél szebb nótákkal szórakoztatja a közönséget. Prágai különlegességekből összeállított nagy színházi vacsora K 120, kicsi 08 fillér.

x **Kis pipa vendéglő** Szt. János-utca 5. sz. Helybeliek és vidékiek találkozó helye. Társas vacsorák és összejövetelek részére külön helyiségek. Kitűnő italok, jó magyar konyha. Abonensek elfogadtatnak Szíves pártfogást kér Szujker Tamás vendéglős.

* **Az autombiltulajdonosok** figyelmét felhívjuk Gyapay Árpád okl. gépészmérnök Jókai-utca 17. sz. alatt levő (telefon 3—38.) autombilkellékek raktárára, mely a világ legnagyobb autombilalkatrész és felszerelés áruház — Mestre & Blatgé r. t. párisi cég, nagyváradai fióktelepe, hol az összes létező autombil kellékek a legjutányosabb áron szerezhethők be. Az említett párisi cég budapesti fióktelepe versenyképes áraival rövid idő alatt teljesen meghódította a budapesti piacot, s mivel a fióktelepek árait a központ állapítja meg, ugyanazon árak mellett szerezhethők be az autombilkellékek a fióktelepeken, mint a cég párisi főtelepén. Egyszeri próba meggyőzi az autombiltulajdonosokat arról, hogy ezen autombilkellékek raktár már régen érzett hiányt van hivatva pótolni.

Ugyanez áll a nagyarányú gummilera-katra is, hol a legkitűnőbb hazai és külföldi gyártmányokból állandóan a legfrisebb áru van az összes méretekben raktáron, s a gyárral való közvetlen összeköttetés folytán azok a legolcsóbban szerezhethők be. Ugyancsak a legjutányosabb áron vállalja Gyapay mérnök a sérült köpenyek és tömlők javítását, nemkülönben új szeges huzatok készítését.

x **Őssi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x **Szőllős-utca 12. sz. házban** több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x **Cukorka és csokoládé különlegességek** a legjobbak csakis Aszódi üzleteibe, mert 3 üzlet részére sok a fogyasztás és így a cukorkái nem álottak, hanem mindig frissek és élvezhetőek. A közönség kényelmére Rákóczi-uton Kiss tőzsdéje mellett a Csokoládé Király Aszódi fióküzlete vasárnap is egész nap a vásárló közönségnek rendelkezésére áll. Főüzlet Kossuth-utca. II-ik fiók Kert-utca.

Olcsó gyógykurák itthon.

Idegesség, gyomorbélzavarok, gyengeségi állapotok gyógyítása edző vizgyógyimóddal Női-bajok, szívajok, érelmeszedés ellen szénsavas fürdők, moor, sósfürdők.

Nem kell okvetlen gyógyfürdőbe utazni, mert Nagyváradon is tarthatók a gyógykurák.

Dr Rácz Ödön sanatóriumában

Szllágyi Dezső-u. 7. Telefon 639. Bejáróknak egész nap nyitva. Benlakóknak olcsó pensio.

Valódi **Chassala szandál**ok, amerikai tenniscipők és szabadalmazott tenniscipők kizárólag

REICHARD áruháza

cégnél kaphatók.

OCCASSIO ELADÁS a nyári idényre

Tátray Gusztáv
kézimunka üzletében

Rákóczi-ut 4.

Telefon 783. :: Telefon 783.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpadiás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

visszázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

Vigyázat!!

DIÓSY SOMA
(DIÓSY MISKA)

GIMFESTŐ, ZOMÁNTÁBLA KÉSZÍTŐ

EMKE és PANNONIA KÖZT

ROSENZWEIG MIDERES MELLETT VAN

TELEFON 839 SZ.

NYILTÉR

A Donát-féle

keresk. magántanfolyamon

augusztus hó 1-én új tanfolyamok

kezdődnek és pedig gyors- és gépirásra (előrehaladottabbaknak külön ismétlőórák) szépíráásra (magyar és német szépírással valamint rondírás) egyszerű, kettős és amerikai könyvvitelre (gyakorlati alapon) közöns. és kereskedelmi számtan, magyar és német levelezés **német nyelvre** (társalgási gyakorlat)

Külön esti tanfolyamok

Mérsékelt tandíjjal! Teljes kiképzés 4 hó alatt.

Vidéki szülőknek

külön figyelmébe ajánljuk a tanfolyamot, ahol még egy néhány felső kereskedelmi- vagy polgári iskola látogató tanuló teljes elátást kaphat. A gyermekek tanulmányai szigorúan lesznek ellenőrizve; **son-gora** tanítás a házba. Bejelentések elfogadtatnak naponta d. e. 9 órától 1 óráig és d. u. 4 órától kezdve a tanfolyam termeiben. A tanfolyam vezetője:

DONÁT KÁROLY

Szabadság-utca 3.

Új fűszer- és csemege üzlet.

Tisztelettel hozom az igen tisztelt **vevő** közönség szíves tudomására, hogy Rákóczi-ut 11. szám alatt (az újonnan épülő Apollóval szemben) a volt Molnár Ödön-féle helyiségben egy teljesen újonnan, modernül berendezett

fűszer-, bor-, déligyümölcs és csemege üzletet

nyitottam, hol a leghigeinkusabb kezelés mellett a legfinomabb fűszer- és csemege-áru bocsájtom a nagyközönség rendelkezésére. Egyben felhívom a közönség szíves figyelmét csokoládé, cukorka és kávé különlegességeim megtekintésére.

Szíves támogatást kér, tisztelettel

Harmati Márton.

Telefon 13—26.

Telefon 13—26.

TÁVIRÁTOK

A király távirata

Skerlecz Ivánhoz.

Zágráb, aug. 19.

Őfelsége tegnap a következő táviratot intézte báró Skerlecz Iván királyi biztoshoz:

Benső részvétellel értesültem az Ön ellen elkövetett merényletről és amidőn szívből jövő örömmel adok kifejezést, hogy a támadás aránylag könnyű kimenetelű volt, kívánom, hogy mielőbb teljesen felgyógyuljon.

Ki lesz az albán fejedelem?

Trieszt, aug. 19.

A Piccolo jelenti Nápolyból: Albán körökben hire jár, hogy Albánia fejedelme egy olasz herceg lesz, a turini gróf, a ki egy Habsburg házbéli királyi hercegnőt fog feleségül venni. Erre vonatkozóan tárgyalás van folyamatban az osztrák és magyar meg olasz diplomácia között. Ha ennek a tárgyalásnak valamilyen előre nem látott okból eredménye nem lenne, Albánia fejedelme egy német herceg lesz, aki nincs rokonságban a Habsburg-házzal.

Megszökött szerelmesek.

Kaposvár, aug. 19.

Pinta László asztalos, aki — mint azt már közölték a lapok — Braun Elza bárónőt vette feleségül s feleségével együtt rengeteg adósság hátrahagyásával megszökött Kaposvárról. Most a hitelezők feljelentést tettek ellenük.

Aviatikai verseny.

Budapest, aug. 19.

A Szent Istvánnapi országos aviatikai versenyre nagyban folynak az előkészületek. Ma is igen sok és szép felszállás volt. Wéber János biplánjának a motorja 40 méter ma-

gasságban felmondta a szolgálatot és az aviatikus lezuhant. A gép darabokra tört, az aviatikus azonban kiugrott a biplánból és szerencsére semmi baja sem történt.

A repülések közül különösen kiemelkedett Winter Lajos aviatikus gyönyörű produkciója, aki 800 méter magasságban nyolcasokat irt le a levegőben. A versenyen részt vesz Steinschneider Lilly női pilóta is.

Ha nincs megelegedve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármilyen okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalni és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujjat készítek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Októberi buza	— — —	11.49
Buza 1914. áprilisra	— — —	12.—
Októberi rozs	— — —	8.93
Juliusi tengeri	— — —	8.33
Aug. tengeri (1913)	— — —	8.21
Tengeri 1914 májusra	— — —	7.62
Októberi zab	— — —	8.31

Budapesti értéktözsde.

Magyar hitelrészvény	—	822.25
Osztrák hitelrészvény	—	625.—
4%-os koronajáradék	—	81.75
Osztr. magy. államv.	—	706.—
Jelzálogbank	— — —	420.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	515.—
Hazai bank	— — —	285.—
Magyar bank	— — —	548.—
Keresk. bank	— — —	3625.—
Rimamurányi	— — —	707.25
Salgótarjáni kőszén	— — —	768.—
M. Ált. Kőszénbánya	— — —	1054.—
Közuti vasut	— — —	632.25
Városi villamos	— — —	354.50
Adria	— — —	576.—
Atlantika	— — —	—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Biharvámegye közig. bizottságától.

3225—913. kb. sz.

Árverési hirdetmény.

Biharvámegye élesdi járásában Vársonkolyos község volt urbéreseinek tulajdonát képező erdejében a m. kir. Földmívelésügyi Minister ur 451931—912 sz. leirásával kihasználásra engedélyezett 179 k. hold területen mintegy 23,826 m³ becsült tűzifa 1913 évi szeptember hó 25-én d. e. 10 órakor Vársonkolyos községhezárál írásbeli zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen tövön becsáron el fog adatni. A hivatalosan megállapított becsérték, mint kikiáltási ár 54229 korona azaz ötvennégy-

ezerkettőszázhuszonkilenc korona, bánatpénz 5423 korona.

Szabályszerűleg kiállított és 10% bánatpénzzel felszerelt zárt írásbeli ajánlatok szóbeli árverés kezdete előtt az árverelő bizottsághoz nyújtandók be, ellenben szabálytalanul és hiányosan felszerelt utó és távirati, nemkülömben becsáron alóli ajánlatok visszautasítottak. A részletes árverési feltételek és becslési adatok Vársonkolyos községhezáránál és a nagyvárad m. kir. járási erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyvárad, 1913. augusztus hó 19.

Dr. Fráter László,
vármegyei aljegyző.

Olcsó modern lakások kiadók!

Szmetka György-utcai 1. számú új emeletes házban:

Két utcai szoba, előszoba, konyha, kamara, fürdőszoba földszint, évi bér: 600 korona november 1-től.

Két utcai szoba, előszoba, konyha, kamara, fürdőszoba föld., 600 K nov. 1-től. Egy udvari szoba, konyha, kamara földszint 300 kor. november hó 1-től.

Egy udvari szoba, konyha, kamara, földszint 300 kor. azonnal.

Két utcai szoba, konyha, kamara emeleten 600 kor. azonnal.

Két utcai, egy udvari szoba, konyha, fürdőszoba emeleten erkéllyel 850 kor. november 1-től.

Szacsavay-utca 16 sz. házban:

Két utcai szoba alkof, fürdőszoba, konyha és kamara emeleten, évi bér 800 korona, azonnal.

Egy pincehelyiség műhelynek, 200 kor. azonnal.

Kolozsvári-utcán lévő volt **Baptista** imaház, évi bér 800 kor.

Petőfi-utcában lévő Varga András-féle szőlőben egy szoba és konyhából álló lakrész, évi bér 200 korona november 1-től.

Értekezhetni:

PALLAY LAJOS

ügyvéd irodájában Szaniszló-utcán.

Biharvámegye közig. bizottságától.

3794—1913.

Árverési hirdetmény.

Biharvámegye élesdi járásában fekvő Erdődamos község volt urbéreseinek tulajdonát képező erdejében a m. kir. Földmívelésügyi Minister urnak 125283—1913. sz. rendeletével kihasználásra engedélyezett mintegy 223 k. hold területen mintegy 1964 m³ becsült müfa és 25062 m³ becsült tűzifa 1913. évi szeptember hó 23-án d. e. 10 órakor Barátka községhezáránál írásbeli zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen tövön becsáron felül el fog adatni. A hivatalosan megállapított becsérték, mint kikiáltási ár 42000 kor. azaz negyvenkétezer korona. Bánatpénz 4200 kor.

Szabályszerűleg kiállított és 10%

bánatpénzzel felszerelt zárt írásbeli ajánlatok szóbeli árverés kezdete előtt az árverelő bizottsághoz nyújtandók be, ellenben szabálytalanul és hiányosan felszerelt utó és távirati, nemkülömben becsáron alóli ajánlatok visszautasítottak.

A részletes árverési feltételek és becslési adatok Barátka községhezáránál és a nagyvárad m. kir. járási erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyvárad, 1913. augusztus 18-án.

Dr. Fráter László,
várm. aljegyző.

A Szent László-nyomdában

az egyházmegyei főtanfelfelügyelőség által a róm. kath. népiskolák számára összeállított minta szerinti

Heti órarend-ek

már kaphatók és pedig:

- A) teljesen osztott iskolák számára (minden egyes osztály külön-külön) dbja . . . . . 16 fill.
- B) részben osztott (két osztály együtt) iskolák számára . . . . . 20 fill.
- C) részben osztott (három vagy négy osztály együtt) iskolák számára . . . . . 20 fill.
- D) csztatlan (hatosztály együtt) iskolák számára . . . . . 20 fill.

Gubacs eladás.

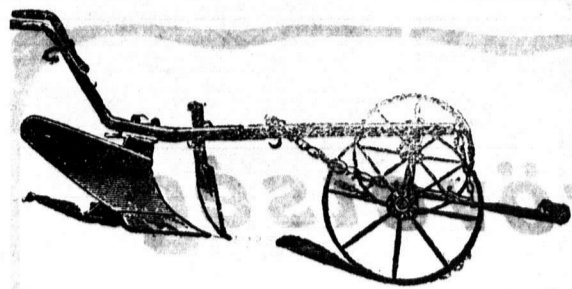
A nagyvárad latin szertartású Székes Káptalan kiadja haszonbérbe a tulajdonát képező alábbi erdőségek folyó évi gubacs termésének szedési jogát:

1. a bagaméri „Nagy erdőt“.
- I. a biharsályi erdőgazdaságban:
  2. a biharsályi, babastyai és székyteleki erdőket,
  3. a peéri erdőt,
  4. a nyárszegi, fülöpházi kis és nagyméhesi erdőket.
- II. a rontói erdőgazdaságban:
  5. az ábriházi erdőt,
  6. a rontói és alkéri erdőket,
  7. a felkéri és biharszenteleki erdőket,
  8. a váradalpári erdőt.
- III. az urszádi erdőgazdaságban:
  9. a kurasszói erdőt,
  10. a kisdombroí erdőt.
- IV. a nagyvárad lat. szert. Nagyprépostság görbedi erdőgazdaságában:
  11. a görbedi u. n. Galambos, Kis és Nagylunka és Csere erdőket,
  12. a kisürögdi erdőt.

A bérbeadás módja nyilvános szóbeli árverés, mely a kápt. uradalom központi hivatalában (Sal Ferencz-utca 4.) a folyó hó 22-én délelőtt 10 órakor tartatik meg. Az árverési feltételek — melyek az árverés előtt felolvastatnak — megkeresésre alulírott által megküldetnek.

Nagyvárad, 1913. aug. hó 9.

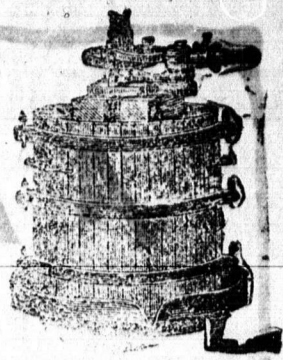
Hermann Lajos,
urad. erdőmester.

Ekék, vasboronák őszi szántásra

előnyös árban, készpénzfizetés mellett a GITYE-gyárban kaphatók.

Terménytisztító rosta aratási idényre gyári árban. Borprések, szőlőzúzók már most megrendelhetők jutányos árban présfelünyomóval, ezek mind készpénzfizetés esetén olcsó árban. Minden darab szavatossággal.

Gitye Demeter Fia gépgyára Nváradon. Templom-tér

4FIYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Köröze-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Orvosilag több száz esetben ajánlva.

10-39. Telefon 10-39

KEPES ELEK

orvosi létszerész üzlete Nagy-Várad, «Sas-passage» átjáró.

Ajánlja saját készítményű

sérvköfőit,

szuszpenzorionok fecskendők és betegápolási cikkeket, u. m. egyenstartókat, hasköfőket, ágytálat, bidét,

anatómiai sérvköfőket,

a melyek a sérvet állandóan visszatartják, műlábak és művégtagok, támgépek, gummi cikkek, harisnyák stb. és a még fel nem sorolható cikkek. Külön próbaterem női és férfi kiszolgálásra.

Óriási nagyraktár. Tisztviselők és iparosoknak árengedmény.

RUFF TESTVÉREK

épület- és géplakatos műhelye
LUKÁCS GYÖRGY-UTCZA 26.

Mindenemű lakatos munkák, vas-szerkezetek, vízvezeték javítások és takaréktűzhelyek elsőrendű kivitelben.

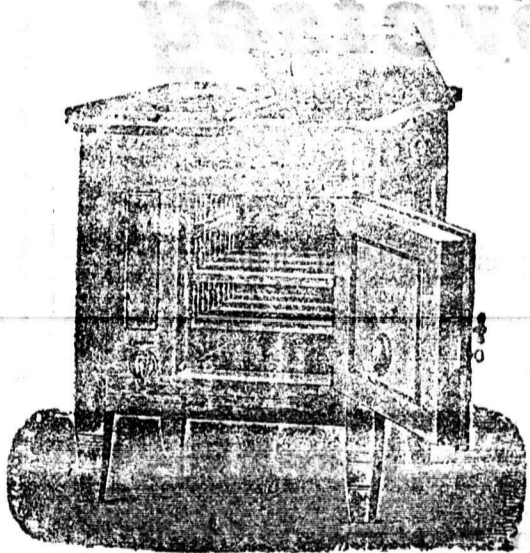
Gazdasági eszközök készítése egy mint: ekék, boronák, borsajtók és szőlőzúzók stb. Lancoos kútaink nagy tartósság, mint vízemelő képesség tekintetében minden eddigit fölülmúlnak. Mindenemű gépjavítások szak-szerűen és gyorsan eszközölhetnek.

LEGOLCSÓBB

és legjobb bevásárlási forrás

őzv. Kádár János-né
elsőrangú fűszer- és csemege kereskedése.

Mindenféle gazdasági cikkek, kötöz-hárs, kékkő, auto- és gépolajok és
auto-benzin nagy raktára ::

JÉGSZEKERÉNYEK kertivásbútorok, valamint konyha-fabútorok is u. m.: konyhakredenz, **FAGYLALT-GÉPEK** és **FORMÁK** asztal, szék, zsámoly, teknő és az összes konyha berendezések

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskereskedésében
Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390 szám.

A Katholikus Népszövetség nagyváradai szervezete.

CÉL: a keresztény polgárok tömörítése minden romboló áramlattal szemben; a vallásos és hazafias érzés istápolása, a keresztény közönség közt az összetartás fokozása.

JELSZÓ: a szeretet egyesít, az egység erőt ad.

Tagsági díj egy évre 1 korona, melynek fejében a tag megkapja a havi füzeteket, naptárt ingyen jogi tanácsadásra tarthat igényt s részt vehet a Népszövetség ünnepélyein és értekezletein.

A Katholikus Népszövetség jogvédő irodája.

A népszövetségi tagoknak ingyen ad jogi tanácsot minden közigazgatási, peres, perenkívüli, telekkönyvi, adóügyben stb.

Hivatalos órák: minden pénteken délután 6-tól fél 8-ig.

Hivatalos helyiség: a Katholikus Kör könyvtári helyisége.

Népszövetségi Hitelszövetkezet

Célja a népszövetségi tagok takarékoságát előmozdítani és tagjait az alapszabályokban körülírt határok közt segíteni.

Heti 20 filléres befizetések mellett működik.

Hivatalos helyisége a Katholikus Kör könyvtári helyiségében van, a hol a heti befizetések minden héten hétfőn és csütörtökön d. u. 2—5 óra közt eszközöltnak.

A Katholikus Népszövetség biztosító osztálya.

Előnyös feltételek mellett elfogad **életbiztosításokat** tőkére vagy életjáradékra, halál vagy elérés esetére. Elvállal továbbá

leánykiházásítási és fiúellátási biztosításokat is.

Elfogad biztosításokat:

tűz, villámcsapás, légszesz- és kazánrobbanás által okozható károk ellen.

Törés által okozható károk ellen, **szállitmányi** károk ellen, betöréses **lopás-, jég-, baleset-, szavatossági** károk ellen.

Óvadékbiztosításokat, sikkasztás elleni, valamint **állatbiztosításokat,** végül úti-podgyászbiztosítást.

Általában foglalkozik a **biztosítás minden ágazatával,** a lehető legolcsóbb feltételek mellett.

Részletes felvilágosítással a csoportvezetők, illetve a biztosító osztály (Kath. Kör épülete) szolgálnak.

Augusztus hó 20-án, szerdán
Szent István-napi
ünnepély

a

Félix- fürdőben

Belépti-díj nincs
Szerpentin, con-
fetti és virág
csata. Tombola
sok értékes nyereménnyel.

Szenzáció
a tombola főnyereménye:
egy szelidített
élő őz!

Fényes tűzijáték

Rendezi egy e célra leérke-
zett fővárosi pirotechnikus.

Záradékol este 9 órakor fényes
táncmulatság

Vásárhelyi Béla

híres zenekarának közremű-
ködésével a Félix-fürdő disz-
termében. Belépti-díj nincs.

FIGYELEM! A tombolajáték
este pont 7 órakor kezdődik.

Vonatok indulnak Nagyvárad állomá-
sáról: délelőtt 8 és 10 óra 1 perckor. Délután 2
óra 30 és 4 óra 50 perckor. Nagy-
várad-Velence állomá-ról: délelőtt 8
óra 11 és 10.11 perckor, délután
2.41 és 5.01 p.-kor. **Félix-fürdő-
ből vissza 9 óra 15 perckor**

Mindnyájunknak el kell menni!!

KORZÓ-KAVÉHAZ.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű
közönséget és a mélyen tisztelt ismerősei-
met, hogy a Körös-utcán levő

Korzó-kávéház

vezetését átvettem és azt modernül átala-
kitottam.

Hetenkint kétszer kedden és csütörtökön
a közkedvelt nyári kerthelyiségben

uzsonna-zene

elsőrendű zenekar közreműködése mellett.
Családok és összejövetelek kedvelt talál-
kozó helye.

Szolid polgári árak! Gyors és elő-
zékeny kiszolgálás. Sz. ves pártfogást kér

KATZ ADOLF,

a Csarnok-kávéház volt
fizető pincére.

KORZÓ-KAVÉHAZ.

Artézikutfuró vállalat
Wessely és Biró
Nagvszalonta.

Kályhás üzletemet

Nagyváradon Szent János-
utca 45. szám alatt

m e g n y i t t a m

s elvállalok e szakmába
vágó minden munkálatot.
Szives megkeresést kér tel-
jes tisztelettel

Szénásy Mihály,

kályhás.

A
jó bornak

nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy
mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan beren-
dezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kittiő saját termé-
s borai, **előzékeny kiszolgálás**, szo-
lid polgári árak. **bonanzek naponta
felvételnek.**

Szt. István napja a Félix-fürdőben.

A Félix fürdő bérlője kiváló szak-
értelmével a Félix fürdőt valóság-
gal európai színvonalra emelte
ugy, hogy azt a kedvezőtlen gaz-
dasági viszonyok dacára nem-
csak a minden évben vissza-
térő gyógyulást kereső törzsven-
dégek, de a páratlan gyógyha-
tású meleg források, és a min-
den fürdővendéggelszemben meg-
nyilvánuló gondos figyelmesség
álta vonzott újabb és újabb ven-
dégek keresik fel az ország leg-
különbözőbb vidékeiről. Hogy a
fürdővendégek és a kiránduló
vendégek kellemes szórakozásá-
ról is milyen különös figyelem-
mel gondoskodnak, legjobban
igazolja, hogy a közeli Szt. István
napját az eddigi ünnepélyeknél
is szélesebb és szinesebb keret-
ben, pompázobb fényvel fogják
a Félix fürdőben megünnepelni.
Az ünnepély sikere érdekében
a fürdő igazgatóság az előkelő
fürdőközönséget vállvetve fára-
dozik és valóságos tündér estét
rendeznek a közönség szórako-
zására. Az ünnep egyik kiemel-
kedő pontja a tombola-játék
lesz, melynek sok értékes nye-
reményein kívül főnyereménye
egy valóban szenzációt keltő
élő szelidített őz lesz.
**A kiránduló közönségre
való tekintettel a tom-
bola este pont 7 órakor
kezdődik.**

Nem kevésbé fényesnek ígérkedik a
tündéres tűzijáték, melynek rende-
zését egy fővárosi pirotechnikusra
bízta. A kedélyességét nagyban fogja
emelni a szerpentin és konfetti csata,
majd tánc veszi kezdetét, amely csak
az ifjuság kimerültségével ér véget.
Vásárhelyi Béla híres bandája ez al-
kalmra új Dankó nótákkal fog elő-
állani.

Szóval minden megtörténik, hogy
ezen ünnepély minden résztvevőjére
telejthetellenné válják. A fürdő parkja
és több száz hold területű erdő összes
sétányai, teljesen portalanítva és gon-
dosan ápolva, a Béla cigány pedig
pompás műsorú hangversenyyel
várja a kirándulók sok százait. Nagy-
várad közönsége örömmel fogja meg-
ragadni az alkalmat, hogy ezen kö-
zeli pazar természeti szépségekkel
megáldott fürdőnk Szt. István napi
ünnepélyén minél tömegesebben
részt vegyen.

Legolcsóbb bevásárlási források!

Alapított 1893. **Freund Benjámín** Alapított 1893.

műrás, ékszerész és látszerész
Nagyvárad, Rákóci-ut. Széchenyi-szálloda épület.

RITKA ALKALOM.

Üzletem átalakítása miatt a teljes raktáramat kiárulom eddig nem létező leszállított árban, arany-, ezüst-, nikkel órákat, aranyláncokat, gyűrűket, fül-függőket és más ékszerneműeket, kina-ezüst tárgyak, ingaórák, látszereknél 50% engedmény.

Oláh Sándor

épület- és műlakatos

Beöthy Ödön-u. 43.

Elvállal minden e szakmába vágó új munkákat és javításokat jutányos árban. Takarékos tűzhelyek állandóan ratáron. Költségvetést kívánatra küldök.

Jenny Jenő

órák, ékszerész és látszerész. Ajánlja dúsan felszerelt óra és ékszer nagy raktárát jutányos árban. **Szent János-u. 39. sz.** Óra és ékszer javításokat pontosan eszközölk.

Tanuló felvétetik.

Táray Sándor

telefon 558. telefon 558.

NAGYVÁRAD

Körözs-utca 11. sz.

Épület és műlakatos vízvezeték és vasszerkezeti munkák.

ÉGI LANT

ker. katolikus imádságos és énekes könyv, díszes vászonkötésben

1 K 30 fillérért

kapható a Szt. László-nyomda részvénytársaságnál.

Deutsch Simon
bútor-asztalos Ór-u. 6.

Elvállal olcsó árban háló-szoba-, ebédlő- és szalon berendezéseket, ugyiszintén előszoba és konyha berendezést. Hívásra megje lenek.

Petry Árpád

órák- és műszerész

Nagyvárad, Rákóci-ut 9.

Tarsoly és Risztó mellett, a Rimanóczy-palotával szemben. Mindennemű műszerész munkák szakszerű javítása elfogadtatik.

Új kezyűs és sérvkötő készítő!!

Kezyük mérték után gyorsan és legjutányosabb árban készíttetnek. Bál i kezyük 70 cm. hosszú, csak 6 korona. Tisztítások és javítások azonnal eszközölktenek. **Ruganyos sérvkötők 4 korona.**
HORVÁTH R.
Nagyvárad, Szt János-utca

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Mindenki muzsikálhat!

Wagner «Hangszer-Király»

különleges elsőrendű hangszereivel.

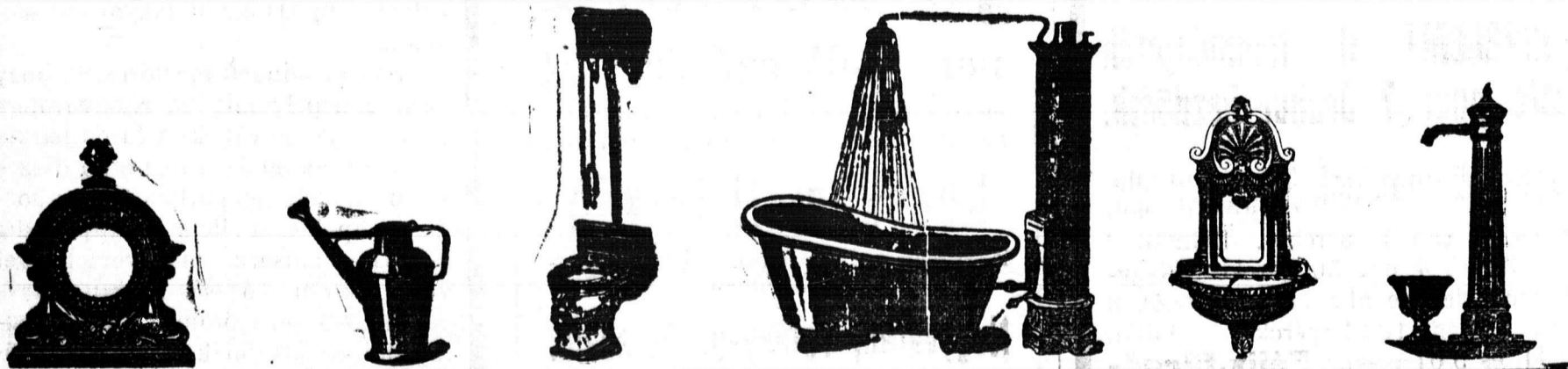
Budapest, József-körút 15. (Telefon.)

Varázshagedű, felszereléssel 6 korona.
Csodaréztrombita, erős rézből 6 korona.
Varázsfuvola, ajándékkal 4 korona.
Harmonika, tánc részére 10 korona.
Óriási beszélőgép, kottákkal 40 korona.
Javitási szakmühelyek!

A milánói, párisi és londoni kiállításon aranyérem és érdemkeresztel kintüntetve.

Fényképes árjegyzék ingyen! Óvás! Ügyeljen a Wagner névre és a 15. házszámra.

BALOGH JÁNOS bádogos és vízvezeték berendező telepe
Nagyvárad, Széles-utca 44. Telefon sz. 488. Uri- és Szaniszló-utcákkal szemben.

A nagyérdemű közönség figyelmét tisztelettel felhívom 18 év óta fennálló jónevű üzletemre, ahol e szakmába vágó mindennemű munkálatokat ugymint eddig, a legpontosabban és lelkiismeretesen teljesítem. Nagybecsű megrendelőim támogatását kérve

kiváló tisztelettel
Balogh János.

Szent László (Püspök) Gyógyfürdő

Nyári gyógyhely Nagyvárad mellett Európai hirtű 41° C. meleg természetes hévvíz.

Javalva van, az ürületek és izmok csuzos bántalmainál, idült és különösen savas izületi loboknál, csonttörések és visszamaradt vastagodásoknál, idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek, vesekövek eseteiben, májbajoknál, végre női bajoknál. Állandó fürdő orvos. Különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák árai K 1-60-tól K 8-ig váltakoznak. Gyógyterem hirdlapokkal, zongora könyvtár és tekeasztal. Terraszok szép

Kényelmes vasuti összeköttetés.

kilátással. Sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette elterülő őserdőben és fenyvesben. Az erdőben jó tekepálya és lawn-tennis. Tükör- és kádfürdőkön kívül mórfürdők is vannak rendszeresítve. Modern uszoda uszás tanítással és homokkurával. Legszebb kiránduló hely. Elsőrendű zene. Kitűnő konyha. Villanyvilágítás. Telefon, interurbán.

Dancs István.

Prospektust kívánatra küld a bérlőség.

Legujabb! Ha hegedülni

óhajt megtanulni, rendelje meg a tisztán kidolgozott, remek hangu, domboru hegedüt, tokkal, 16 drb. felszereléssel és mesés ajándékkal együtt **csak 12 koronáért**

Wagner a „HANGSZER-KIRALY” országos elismert elsőrendű hangszeráruházában Budapest, József-körut 15.

Fényképes árjegyzék ingyen. — OVÁS: Figyeljen jól a pontos címre és házszámra.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R-T Nagyvárad, Bémer-tér.

Tűz- és betörésmentes pénztárszekrények (safes) bérbeadása.

Ujjonnan épült intézeti helyiségünkben létesített **safe-deposit osztályunkban** különféle nagyságu pénztárszekrények (safes) csekély díj ellenében bérelhetők.

Ezen pénz-szekrényekben a bérlő fél értéktárgyait saját zárja alatt, ön maga kezelheti és ezeknek megőrzésére a legmesszebbmenő biztonságot és kényelmet találja.

Safe-deposit helyiségünket az érdeklődőknek készséggel bemutatjuk és részletes felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár R-T.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy **papi és civil ruha tökéletességét** áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kiutazom.

Alkalmomra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel
VAJNOVSZKY KÁROLY
papi- és polgári szabó.

ALAPÍTOTT 1898-BAN.

Kálvaria-utcán egy üres telek eladó.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	7 49	9 50	2 19	4 39	8 11
V.-Velece >	7 59	10 00	2 29	4 49	8 22
Rontó >	8 16	10 16	2 46	5 06	8 42
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 51	5 11	8 44

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 29	7 11	9 29
Rontó >	9 04	11 04	3 34	7 16	9 34
V.-Velece >	9 17	11 19	3 47	7 31	9 46
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 57	7 41	9 57

Vasárnap és ünnepen egy külön vonat közlekedik, mely Nagyváradról indul d. e. 11:43 perckor, Püspökfürdőre érkezik d. u. 12:15 perckor, Püspökfürdőből indul d. u. 12:50 perckor Nagyváradra érkezik d. u. 1:21 perckor.

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 01	2 30	4 50	8 31
V.-Velece >	8 10	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó >	8 26	10 26	2 56	5 16	8 56
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	3 03	5 23	9 03

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő ind.	8 40	10 39	3 10	6 50	9 10
Rontó >	8 47	10 46	3 17	7 08	9 17
V.-Velece >	9 00	10 59	3 30	7 20	9 30
Nagyvárad érk.	9 10	11 09	3 40	7 30	9 40

Vasárnap és ünnepen ezenkívül indul még egy vonat a Félix-fürdőbe délelőtt 11 óra 54 perckor és onnan vissza Nagyváradra érkezik 12 óra 33 perckor.

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

LÉVAI MÁRTON

r.-t.

sirkőraktára és kőfaragó telepe

Nagyvárad

Rákóci-u. 20.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogériákban gyógyszertárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

Kölniviz-szappant, kölnivizet és pudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánozott JOHANN MARIA FARINA **Gegenüber dem Rudolfsplatz.** Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánozott kölnivizet, kölniviz-poudert és **kölniviz-szappant**, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az ön lakhelyen, mert a világhírű cég magyarországi képviselője:

Holczer Emil Zoltán, Budapest, VIII. ker., Szigetvári-u. 16. szám

egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli hol szerezhető be az

eredeti minőség.

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyváradfi fióktelep: Szöllős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott karmantus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és ahhoz való idomdarabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkő- és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal: Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szakszerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad.